

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Zhodnocení vlivu dotací na finanční situaci družstva ZOD Slezská Dubina

Impact Assessment of Subsidies on Financial Situation of the Cooperative ZOD
Slezská Dubina

Student: Daniela Řehouňková

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Regína Střílková

Ostrava 2016

Zadání bakalářské práce

Student: **Daniela Řehouňková**

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: 6202R049 Účetnictví a daně

Téma: **Zhodnocení vlivu dotací na finanční situaci družstva ZOD Slezská Dubina**
Impact Assessment of Subsidies on Financial Situation of the Cooperative ZOD Slezská Dubina

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Teoretické vymezení dotací
  3. Charakteristika družstva ZOD Slezská Dubina
  4. Vliv dotací na družstvo ZOD Slezská Dubina
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- DVOŘÁKOVÁ, Dana. *Specifika účetnictví a oceňování v zemědělství*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 156 s. ISBN 978-80-7357-961-6.
- KOLEKTIV AUTORŮ. *Získejte dotace z fondů EU*. Brno: Computer Press, 2009. 160 s. ISBN 978-80-251-2649-3.
- VALACH, Josef. *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2010. 513 s. ISBN 978-80-86929-71-2.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Regína Střílková**

Datum zadání: 20.11.2015

Datum odevzdání: 06.05.2016

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

---

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci vypracovala samostatně Přílohu č. 1,
jsem samostatně vložila.

V Ostravě dne 6. 5. 2016

Daniela Řehounková

Daniela Řehounková

Obsah

1	Úvod	5
2	Teoretické vymezení pojmu dotace	7
2.1	Dotace v zemědělství	7
2.2	Období před rokem 1989	9
2.3	Změny po roce 1989	9
2.3.1	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.	10
2.3.2	Státní zemědělský intervenční fond	10
2.4	Období před vstupem České Republiky do Evropské Unie	11
2.4.1	Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova	12
2.4.2	Program Phare	12
2.4.3	Nástroj předvstupních strukturálních politik	13
2.5	Dotace společné zemědělské politiky	13
2.5.1	Přímé platby	15
2.5.2	Program rozvoje venkova	15
2.5.3	Horizontální plán rozvoje venkova	16
2.5.4	Intervenční nákupy	17
2.5.5	Vývozní subvence	18
2.5.6	Kontroly podmíněnosti	18
2.6	Národní dotace	19
2.7	Účtování o dotacích	20
2.7.1	Účtování o poskytnutí dotace	20
2.7.2	Účtování o použití dotace	21
2.8	Daň z příjmu	24
2.9	Daň z přidané hodnoty	25
2.10	Příjemci dotace	25
2.11	Poskytnutí dotace	26
3	Charakteristika Zemědělského a obchodního družstva SLEZSKÁ DUBINA	27
3.1	Historie družstva	27
3.1.1	Živočišná výroba a rostlinná výroba	27
3.1.2	Sloučení s JZD Vítěz Březová a samostatnost	28
3.1.3	Rozšíření katastru hospodaření	29
3.1.4	Rozsáhlé investice se spoluúčastí EU	29

3.2	<i>Současnost Zemědělského a obchodního družstva Slezská Dubina.....</i>	30
3.2.1	<i>Rostlinná výroba .....</i>	30
3.2.2	<i>Živočišná výroba .....</i>	31
3.2.3	<i>Ostatní výroba .....</i>	33
3.3	<i>Závěrem.....</i>	34
4	<i>Vliv dotací na družstvo ZOD Slezská Dubina</i>	35
4.1	<i>Ukazatelé rentability .....</i>	37
4.2	<i>Zrušení dotací.....</i>	40
4.3	<i>Přeměna Družstva .....</i>	42
4.4	<i>Náklady státu při ukončení činnosti družstva .....</i>	42
5	<i>Závěr</i>	46
	Seznam použité literatury	48
	Seznam zkratk	54
	Prohlášení o využití výsledku bakalářské práce.	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Tato bakalářská práce se zabývá dotační problematikou, která je pro zemědělství velice významná a týká se všech zemědělských podniků v ČR, které mohou dotace získat z více zdrojů - z národních a ze zdrojů Evropské unie. Dotace vždy byly a jsou pro zemědělství důležité. V současné době závislost zemědělců na dotacích výrazně vzrostla, s čímž roste i snaha s těmito zdroji efektivněji hospodařit. Oblast dotací je velmi složitá a obsáhlá, a proto si práce klade za cíl nastínit čtenáři, jak velký vliv mohou dotace v České republice na podniky mít a jaký vliv má na konkrétní družstvo.

Pro správné pochopení daného souboru jevů budou v teoretické části vysvětleny nejprve základní pojmy v oblasti dotací, dále bude nahlédnuto na historický vývoj české dotační politiky v agrárním sektoru před vstupem ČR do Evropské unie a nastíní se situace v ČR po jejím vstupu do EU. Vzhledem k vývoji zemědělství lze vidět, jak důležitá může být alokace dotací do agrárního sektoru a jak potřeba těchto dotací neustále roste. Po vstupu ČR do EU nastalo v oblasti dotací několik výrazných změn. Objevila se českým zemědělcům možnost čerpání finančních prostředků prostřednictvím dotací ze státního rozpočtu a ze zdrojů EU. Ovšem tou nejvýznamnější změnou bylo přijetí Společné zemědělské politiky (dále také „SZP“) platné pro celé Evropské společenství. Po vstupní etapě, kdy se ČR řídila přístupovou smlouvou, byl čas na etapu druhou, která pro české zemědělství představovala výraznější změny nutné k přizpůsobení se SZP EU, tudíž některé informace mohou mít jen dočasnou platnost. V této kapitole je zobrazen pozitivní vliv dotací z mnoha aspektů na rozvoj venkovské ekonomiky, zkvalitnění života na venkově, snižující cenu spotřebitelům zemědělských produktů a tím se podílí na zvýšení jejich životní úrovně. V dnešní době se některá družstva snaží pouze produkovat nejvíce dotované komodity, což může vést i k nereálným rozhodnutím. Příkladem je rozhodnutí pěstování sadů broskvoní a meruněk na Vysočině, kde podnebí není pro toho pěstování vhodné. Kvůli této vyskytnuté problematice Ministerstvo zemědělství (dále také „Mze“) vyhlásilo v září 2015 program na podporu restrukturalizace ovocných sadů, jehož účelem je nezbytné zlepšení zdravotního stavu ovocných stromů a zlepšení kvality produkovaného ovoce. V závěru druhé kapitoly budou obsaženy informace o účtování dotací a aspektech účetních i daňových.

Třetí kapitola bude věnována zhodnocení celkového družstva ZOD SLEZSKÁ DUBINA – historie tohoto družstva, postupný rozvoj v rostlinné výrobě, živočišné výrobě a v ostatních odvětvích, o které se družstvo zajímalo. Samozřejmostí jsou dotační vlivy na družstvo, které jsou více rozepsány v kapitole čtvrté.

Čtvrtá kapitola vedena jako praktická část, která bude zaměřena na deskripci hospodaření družstva a jeho výrobní činnosti. Následují přehledy poskytovaných typů podpor za jednotlivé roky a ukazatele rentability družstva. V neposlední řadě budou určeny, po konzultaci s ekonomem družstva, možnosti snížení nákladů družstva v případě ukončení vyplácení dotací a vytýčí se následek této skutečnosti na státní rozpočet při zajištění obhospodaření pozemků státem.

Cílem práce bude představit družstvo, poukázat na to, jak velký vliv na něj mají dotace, a jak by se družstvo bylo nuceno zachovat v případě, že by dotace nemělo.

2 Teoretické vymezení pojmu dotace

Dotace se poskytují formou daného množství finančních prostředků, nejčastěji ze státního rozpočtu (či územního rozpočtu). Vyplácení dotace je vázáno s předem stanoveným účelem, který musí příjemce splnit. Dotace může být také chápána jako veřejná podpora, zejména investičních nákladů projektů.

Dotace jsou rozlišovány na dva typy. Prvním typem jsou dotace, které dostávají města na činnosti, které vykonávají za stát, např. dotace na činnosti výkonů státní správy, dotace na školství (globální dotace i na základě počtu žáků), na mzdové prostředky pro zaměstnance, dotace na dávky a podpory v sociálním zabezpečení nebo na krytí nákladů spojených s reformou veřejné správy. Dalším typem jsou dotace, které nejsou nárokové a o které se musí žádat. Příkladem mohou být dotace ze Státního fondu rozvoje bydlení nebo ze Státního fondu životního prostředí apod. [14]; [15]

Vládní finanční statistika a Systém národních účtů v příručkách ministerstva financí ČR určuje daleko užší definici pojmu dotace jako nenárokový transfer, který poskytuje vláda vybraným podnikům a jehož velikost se určuje na základě úrovně produkce nebo činností, či na základě množství a hodnoty vyprodukovaného zboží a služeb. V širším smyslu se uvádí, že za dotaci je považována jakákoliv platba či poskytnutá daňová výhoda, jež byla přiznaná jedincům v závislosti na jejich osobní situaci, která se poskytuje za podmínek stanovených v zákoně nebo nařízení, např. pro nezaměstnané nebo postižené.

Je důležité se zmínit o rozdílu mezi dotací a grantem, neboť jsou tyto pojmy často významově zaměňovány. Jednoznačný rozdíl neexistuje, ale i tak se dají odlišit dle přesnějších specifik a účelovostí grantu, na rozdíl od dotace. [13]; [22] [23]

2.1 Dotace v zemědělství

V zemědělství jsou dotace velmi významný činitel a přináší výhody pro spotřebitele i pro zemědělce. Pro spotřebitele slouží k tomu, aby nebyl finanční problém obstarat si potraviny k životu, ale na druhou stranu lze říct, že právě tyto dotace opět platí spotřebitel ze svých daní, stejně jako s tím spojené administrativní náklady ohledně vyřizování daných dotací nebo poplatky agenturám zaměřeným na získávání dotací.

Dotační zdroje lze v naší zemi rozdělit na dvě základní skupiny podle zdroje finančních prostředků. Po vstupu České Republiky do Evropské unie se zemědělcům

nabízí evropské dotační programy, kdy EU určuje přesná a jasná pravidla při přidělování dotací. Většinou jsou tyto programy částečně kofinancované ze státního rozpočtu ČR. Příhodně evropské programy doplňují národní dotační programy, jež jsou naprosto hrazeny ze státního rozpočtu ČR. Evropský dotační program s národními doplňkovými platbami vyplácí a také administruje Státní zemědělský intervenční fond. Pro vyplácení zemědělských dotací je nutné a nezbytné splňovat podmínku funkčního Integrovaného a kontrolního systému (dále také „IACS“). Tento systém si klade za cíl ověřit, zda údaje v žádosti o dotaci odpovídají skutečnosti, a jestli splňují veškeré závazky a povinnosti, které lze v době kontroly ověřit (Smítal, 2013).

Základem pro poskytování finančních podpor jsou přímé platby vyplácené zjednodušeným systémem, tj. na hektar obhospodařované plochy. Často využívaným programem je Program rozvoje venkova (dále také „PRV“), který byl spuštěn v roce 2007. Stejně neopomíjenou finanční pomocí jsou také tržní opatření Společného evropského trhu, které mají za úkol řešit výkyvy poptávky a nabídky na trhu a zabezpečují zemědělským podnikatelům větší jistotu a lepší stabilitu v podnikání. [19]; [20]

Zemědělství je jedním z nejúspěšnějších resortů, při získávání dotací z Evropské unie. Pro rok 2015 vyjednal ministr zemědělství Ing. Marian Jurečka 18,4 miliardy korun ze státního rozpočtu. Z Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu (dále tak „PGRLF“) se dotace zvýšily až na 2 mld. Na základě přímých plateb se vydalo 22,97 mld. Kč a za rok 2016 je v plánu rozdělit dotace ve výši 22,95 mld. Kč. Celkový český zemědělský rozpočet s příjmy z Evropské unie za rok 2015 je 53,7 mld. Kč. Je nutno podotknout, že výše dotací na pracovníka z celkových dotací jsou za posledních několik let od vstupu do EU prakticky na stejné úrovni. Zvyšují se evropské dotace, ale naopak klesají národní podpory a rapidně v zemědělství klesá počet zaměstnanců. [29]

Z důvodu velké a rychle narůstající závislosti na dotacích chce ministerstvo zemědělství, aby se v České republice více zpracovávaly domácí zemědělské komodity, a tím se tvořila nutná přidaná hodnota v ČR. V dnešní době se komodity orientují spíše na vývoz a zpátky se vrací ve formě hotových výrobků, takže se žádoucí přidaná hodnota tvoří v zahraničí. Pro zvýšení čisté přidané hodnoty v ČR by pomohla vyšší produkce potravin. Ovšem toto řešení není v dnešní době reálné, ačkoliv se podle Mze bilance v soběstačnosti zlepšuje díky příklonu

spotřebitelů k českým potravinám, které jsou označovány „českostí“. Dosažení potravinové soběstačnosti státu v hlavních komoditách je pro současnou vládní koalici jednou z priorit. Česká republika je z velké části závislá na dovozu hlavně vepřového masa, které je tradičně nejoblíbenějším druhem. Od roku 2000, kdy byla ČR při výrobě téměř soběstačná, se ukazatel závislosti na dovozu poprvé nepatrně zlepšil v roce 2013. Dále se z větší části dováží vejce, brambory a další klíčové komodity.

2.2 Období před rokem 1989

České resp. Československé zemědělství prošlo v poválečném období důraznou přestavbou, která razantně změnila život na venkově. Zemědělství se stalo velmi silně podporovaným odvětvím a dosahovalo velkých rozměrů hlavně díky tomu, že v 50. letech byla provedena kolektivizace rolníků do tzv. jednotných zemědělských družstev (dále také „JZD“) viz Tab. 2.1. Tím došlo k omezení soukromovlastnických vztahů a JZD byla slučována do velkých celků. Následně bylo docíleno velké soběstačnosti ve výrobě potravin, avšak jen za cenu vysokého dotování ze státního rozpočtu. V této době bylo dotací dostatek, a tak se na efektivitu tolik nehledělo, problémy se v zemědělství objevily až v pozdějším čase. V 80. letech byl rozvoj v ČR orientován v zemědělství z větší části na řešení obilního problému a výrobu dostatečného množství živočišných produktů (zejména masa) pro vnitřní trh. V roce 1989 tvořil socialistický sektor 98,7 % podílu na veškeré zemědělské půdě. [48]

Tab. 2.1: Vývoj počtu JZD a státních statků na území ČR v letech 1960–1989

	1960	1970	1975	1980	1989
Počet JZD	8 133	4 298	1 825	1 084	1 024
Průměrná výměra zemědělské půdy v ha	355	580	1 824	2 421	2 563
Počet státních statků	270	247	174	136	174
Průměrná výměra zemědělské půdy v ha	3 193	4 316	6 126	7 346	6 259

Zdroj: Svobodová a kolektiv (2007) + vlastní zpracování

2.3 Změny po roce 1989

V důsledku politických změn, které se udály v roce 1989, došlo k velkým změnám v zemědělství. Došlo k cenové liberalizaci, podporovala se restrukturalizace

zemědělství a dotace putující do zemědělství se drasticky snížily – v roce 1991 dosahovaly pouze poloviční výše ve srovnání s rokem 1989. Došlo také k obnově vlastnických práv k půdě, k transformaci zemědělských družstev, k majetkové restituci, kdy byla navrácena půda původním majitelům nebo jejich potomkům. Státní majetek v zemědělském sektoru byl privatizován a dotacemi byl podporován zejména vznik podniků označovaných jako rodinné farmy. Důležitou roli sehrál PGRLF, jenž se stal jedním z nejvýznamnějších nástrojů, které zajišťovaly zemědělským subjektům přístup ke komerčním úvěrovým zdrojům. Další důležitou institucí, která měla významný podíl na dotování zemědělství, se stal Státní fond tržní regulace, jehož v roce 2000 nahradil Státní zemědělský intervenční fond (dále také „SZIF“). [48]

2.3.1 Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.

PGRLF funguje od roku 1994 a jedná se o jeden z nejžádanějších programů pro zemědělce. V minulosti se tento fond zapojil mimo jiné i do řešení následků povodní v letech 1997 a 2002. Fond poskytl postiženým zemědělským subjektům jednorázové půjčky na obnovu hospodaření, načež se tyto půjčky staly, dle rozhodnutí vlády, nevratnou dotací.

V současné době je PGRLF financován formou dotace ze státního rozpočtu a z vlastních prostředků. K lednu 2016 vyplatil zemědělcům více než 400 milionů korun. Zahrnuje třináct programů určených pro zemědělské prvovýrobce, zpracovatele zemědělské produkce a podnikatele v oblasti zpracování dřeva a lesního hospodářství. Vedle primárních podpor ve formě subvence částí úroků z komerčních úvěrů je dnes poskytována přímá podpora pojištění či nákupu zemědělské půdy, podpora ve formě úvěrů poskytnutých PGRLF a podpora ve formě zajištění úvěrů. Další důležitou rolí, plněnou pomocí vyplácení podpor, je pojištění hospodářských zvířat a plodin, pojištění produkce školet s produkcí sadebního materiálu lesních dřevin a pojištění lesních porostů. [38]

2.3.2 Státní zemědělský intervenční fond

SZIF začal fungovat v roce 2000. Je právnickou osobou a akreditovanou platební agenturou – zprostředkovatelem finanční podpory z Evropské unie a národních zdrojů. Dotace z Evropské unie jsou v rámci Společné zemědělské politiky dávány z Evropského zemědělského záručního fondu (dále také „EAGF“), Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (dále také „EAFRD“) a v rámci

Společné rybářské politiky z Evropského námořního a rybářského fondu. PRV, který čerpá finanční prostředky z EAFRD, je nahrazen Horizontálním plánem rozvoje venkova (dále také „HRDP“) a Operačním programem rozvoje venkova a multifunkčního zemědělství.

V rámci SZP se v EU uplatňují tři zásady - společný trh pro zemědělské produkty při společných cenách, zvýhodnění produkce ze zemí Unie na úkor vnější konkurence a finanční solidarita jako financování ze společného fondu, do něhož přispívají všichni. [41]; [42]

Pilířem pro poskytování finančních podpor jsou přímé platby vyplácené zjednodušeným systémem, tj. na hektar obhospodařované plochy. Velké možnosti pro zemědělství představuje PRV. Stejně důležitou finanční pomocí jsou pak tržní opatření Společné organizace trhu, které řeší výkyvy poptávky a nabídky na trhu a zabezpečují zemědělským podnikatelům větší jistotu a lepší stabilitu v podnikání. [8]

2.4 Období před vstupem České Republiky do Evropské Unie

Vstup do EU se pro ČR datuje na 1. 5. 2004. Tomuto velkému kroku však předcházela řada jednání o podmínkách vstupu do EU, která začala v r. 1998.

V letech 2000 - 2001 prošla ČR první etapou Revitalizace. Tato etapa vycházela z koncepce Mze. V této etapě měly být dořešeny různé problémy českého zemědělství, které by komplikovaly náš vstup do EU s cílem stabilizace sektoru zemědělství před jeho přizpůsobováním se podmínkám kladeným ze strany Evropské unie. Druhá etapa Adaptace započala v letech 2002 - 2004, kdy se už české zemědělství začínalo přizpůsobovat danému tempu a podmínkám EU v duchu Společné zemědělské politiky EU. Bylo nutno zavádět nové principy, případně instituce s ohledem na budoucí začlenění českého agrárního sektoru do SZP EU.

Pro realizaci dotační politiky v oboru zemědělství ČR měly největší podíl tyto fondy - PGRLF a Státní zemědělský intervenční fond, a kromě nich i Ministerstvo zemědělství a další instituce z resortu Mze jako např. Pozemkový fond ČR. V tomto období byla pro Českou republiku velmi důležitá i předvstupní pomoc ze strany Evropské unie, která nabízela předvstupní nástroje – Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova, Phare a nástroj předvstupních strukturálních politik.

Po roce 2004 EU zemědělcům poskytuje mnoho nových dotací. Ovšem kvůli mnohem většímu propadu výkupních cen pokryjí tyto dotace pouze zvýšené náklady na výrobu při stále rostoucích cenách vstupů. Ceny vstupů se od roku 1989 zvýšily o 300 – 400 %, přičemž výkupní cena vepřového masa se zvýšila pouze o 25 %. [48]

2.4.1 Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova

Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova (dále také „SAPARD“), byl vytvořen jako první speciální program pro obor zemědělství a rozvoj venkova, jež mohla Česká republika využívat v období let 2000 – 2004 s podmínkou vstupu do EU. Cílem programu bylo pomáhat kandidátským zemím ke sjednocení politiky v oblasti zemědělství, přiblížení fungování a pravidel strukturálních fondů EU a řešení problémů spojených s trvale udržitelnými změnami v zemědělství. [40]

Finanční prostředky z programu SAPARD mohly kandidátské země využívat od roku 2000 do jejich vstupu do EU, avšak nejpozději do roku 2006. Nejdůležitějšími úkoly pro zemědělství České republiky bylo posílení konkurenceschopnosti prvovýroby a zpracovatelského odvětví, dosažení vysoké kvality zemědělských a potravinářských výrobků s vyšší přidanou hodnotou, dokončení restrukturalizace zemědělských a zpracovatelských podniků, posílení pozice již zmíněné zemědělské prvovýroby na trhu a zavedení práva Evropského společenství do praxe. [30]

Pro sektor zemědělství činila podpora od EU v rámci programu SAPARD ročně přibližně 540 mil. Kč, pro sektor rozvoj venkova 270 mil. Kč. Podpora, které byla České republice poskytnuta, se týkala např. rekonstrukce a modernizace provozů živočišné výroby nebo skladovacích technologií a byly maximálně využity. Celková finanční pomoc činila zhruba 122 mil. eur. Po vstupu České republiky do EU byl SAPARD nahrazen již zmíněným Operačním programem Rozvoj venkova. [21]; [40]

2.4.2 Program Phare

Program byl vytvořený v roce 1989 Evropskou unií původně pro podporu ekonomické restrukturalizace a politické změny v Polsku a Maďarsku. Postupně však došlo k rozšíření na další země, a to na všechny kandidátské země Evropské unie a od r. 2000 včetně zemí východního Balkánu – Bulharsko a Rumunsko.

Úkolem bylo financovat projekty, které napomáhaly srovnávat hospodářské a politické rozdíly mezi zeměmi bývalého východního bloku a západní Evropy. Od roku 1998 se oblasti pomoci EU zaměřovaly především na plnění stanovených

priorit a přípravu ke vstupu kandidátských zemí do EU. Instituce, které v České republice zajišťovaly zemědělskou politiku a čerpaly nutné prostředky z programu Phare, byly především MZe a SZIF. V poslední fázi programu Phare pomáhal zvýšit kapacitu země tak, aby po vstupu do Evropské unie byla v maximální míře schopna využít prostředky z fondů EU.

Program Phare byl rozčleněn podle zaměření na různé formy rozvoje kapacit do několika programů. První jsou Národní programy Phare, které se zaměřovaly přímo na přípravu ČR na členství v EU. Jedná se především o projekty pro českou státní správu, které napomáhaly přejímání a implementaci právních předpisů. Další velmi důležitou součástí Národních programů byly pilotní investiční projekty v oblasti hospodářské a sociální soudržnosti, nutné k tvorbě a testování struktur pro budoucí účast ve strukturálních fondech.

Do druhé kategorie se členily programy Přeshraniční spolupráce, jež sloužily k přípravě na účast v Společenství INTERREG III. Projekty v rámci těchto programů měly vždy investiční charakter. Realizovaly se v příhraničních regionech a měly přeshraniční dosah.

Třetí kategorie obsahovala Mnohonárodní programy implementované ČR, které připravovala Evropská komise. Jejich implementace byla podobně jako u Národních programů a programů Přeshraniční spolupráce v odpovědnosti ČR (např. LSIF, PPF, ACCESS 2000, atd.).

Poslední kategorií - Mnohonárodní programy implementovala Evropská komise (např. Tempus, ACCESS 1999, atd.). Účast ČR na těchto programech nelze finančně vyčíslit, proto ve finančních tabulkách nemůže být nijak uvedena. [32]

2.4.3 Nástroj předvstupních strukturálních politik

Nástroj předvstupních strukturálních politik (dále také „ISPA“) byl založen kvůli poskytnutí pomoci zemím kandidujícím na vstup do EU, aby splnily standardy legislativy EU, zejména v oblastech životního prostředí a dopravy. ISPA se zabýval financováním velkých projektů právě v těchto oblastech a měl přispět k udržitelnému rozvoji jednotlivých zemí. Po vstupu České republiky do Evropské unie byl předvstupní nástroj ISPA nahrazen Fondem soudržnosti. [31]

2.5 Dotace společné zemědělské politiky

SZP je tou nejstarší politikou Evropského společenství, jejíž začátky se datují od roku 1962. Zemědělství, i přes všechnu snahu, zůstane klíčovým

a nejnákladnějším odvětvím evropské integrace. Členská země řídící se SZP EU má část pravomocí delegovanou do Bruselu, odkud z větší části pochází finanční prostředky, tudíž všechny členské státy musí v první řadě respektovat nařízení Komise i Rady EU a ve svých legislativních opatřeních (nařízení vlády a prováděcí vyhlášky) tato nařízení zohledňovat.

Od svého počátku si SZP stanovila jasné cíle - dosažení soběstačnosti v zásobování potravinami, stimulovat produktivitu v potravinovém řetězci, zajistit zemědělcům kvalitní životní úroveň, stabilizovat agrární trhy a dodat spotřebitelům dostatek potravin za rozumné ceny. Dále zajištění stabilních příjmů zemědělcům a eliminování velkých výkyvů na trhu, což vedlo také ke stabilizaci cen pro spotřebitele.

SZP se stává obětí kritik, i přestože od roku 1992 je její reforma stále zdokonalována. Kritika SZP vzniká z mnoha důvodů, např. je příliš drahá a finanční prostředky, které investuje do zemědělství, by se mohly poskytovat lépe a do jiných oblastí. Kritizována bývá i dotační politika v tom ohledu, že omezuje podnikatelskou aktivitu zemědělců, a že by měla podporovat pouze ty, kteří jsou ohleduplní a šetří k životnímu prostředí, včetně ekologického zemědělství apod.

Od roku 2015 došlo na základě reformy k zásadní změně v provázanosti přímých plateb a PRV. Vyplácení přímých plateb bude nyní podmíněno splněním podmínek aktivního zemědělce, a tím chce zamezit čerpání finančních prostředků těmi, kteří zemědělsky ne hospodaří. Tato podmínka bude závazná i pro podporu investic mladých zemědělců. České republice je přidělena průměrná obálka pro období 2015 – 2020 v rámci přímých plateb, dále také „I. Pilíř“ cca 23 mld. Kč a Programu rozvoje venkova, dále také „II. Pilíř“ cca 8 mld. Kč. Mezi oběma pilíři může Česká republika přesouvat finanční prostředky v rámci tzv. flexibility do výše 15 % roční obálky. Očekávané přesunutí z I. do II. Pilíře činí 800 mil. Kč, což odpovídá cca 3,4 % roční obálky pro období 2015 až 2017 a 300 mil. Kč představujících cca 1,3 % finančních prostředků pro roky 2018 a 2019. [6]

Česká republika již dlouhodobě podporuje citlivé sektory prostřednictvím zvláštní podpory a pro letošní rok ČR zvládla tuto podporu navýšit na 6,5 %, oproti předchozím letům, kdy byla 3,5 %. Tato podpora zahrnuje sektor brambor pro výrobu škrobu, chmele, krav bez tržní produkce mléka, mléčného sektoru a ovcí a koz. Díky dobrovolné podpory vázané na produkci bude na období 2015 – 2020 podpora rozšířena i na další sektory jako jsou konzumní brambory, cukrová řepa, ovoce

a zelenina a bílkovinné plodiny, s pokračujícím důrazem na živočišnou výrobu, jenž přináší zaměstnanost na venkově a zvyšuje přidanou hodnotu, ve výši 13 % + 2 % na bílkovinné plodiny. Podpora oblastem s přírodními omezeními bude poskytována jako doposud prostřednictvím Programu rozvoje venkova, tudíž na tento režim nebudou umístěny prostředky v rámci I. pilíře. [7]; [17]; [18]

2.5.1 Přímé platby

Od roku 2004 aplikuje Česká republika pro výplatu přímých plateb systém jednotné platby na plochu (dále také „SAPS“). Nové vstupující státy do Evropské unie neobdržely přímé platby v plné výši, a proto bylo nutné, aby přístupová smlouva stanovila postupné navyšování přímých podpor - 25 % v prvním roce, 30 % v dalším, dále 35 %, 40 % a následně každoročně se zvýšením o 10 % až do dosažení 100% výše vypočtené podle dosahovaných výnosů v předvstupním období. Jelikož tyto výnosy byly nižší než ve starých členských státech EU, je také výše vyplácených přímých plateb v ČR nižší. [44]

Nyní přímé platby zaujímají největší podíl vyplácených finančních prostředků určených na dotace v zemědělství a jejich poskytování probíhá podle pravidel SZP EU. Přímé platby jsou pro období 2015 – 2020 zaměřeny hlavně na šetrný přístup k životnímu prostředí pomocí režimu Greening, generační obměnu na venkově prostřednictvím podpor pro mladé zemědělce a na podporu odvětví nebo regionů, které čelí určitým obtížím nebo jsou velmi důležité z hospodářského, sociálního nebo environmentálního hlediska. Alokace přímých plateb pro rok 2016 činí 844 mil. eur, v roce 2017 se plánuje snížení, ale v roce 2018 – 2020 je plánováno stále zvyšování přímých plateb do daných resortů.

Základem pro získání dotace je, aby byl žadatel zemědělským podnikatelem, aktivním zemědělcem a obhospodařoval zemědělskou půdu, která je na něho evidovaná v registru zemědělské půdy LPIS podle užívatelských vztahů. [9]; [18]; [43]

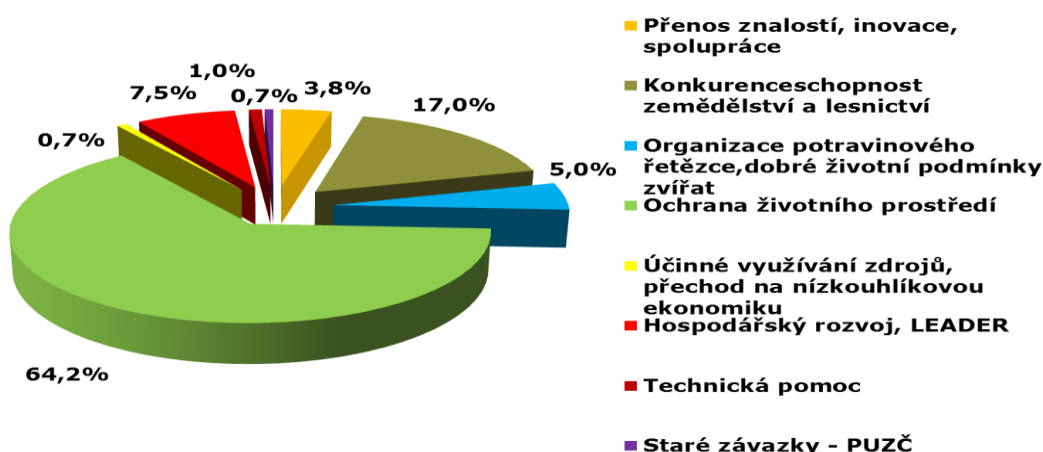
2.5.2 Program rozvoje venkova

PRV byl oficiálně spuštěn v roce 2007. Programové dokumenty oficiálně schvaluje Evropská komise vždy na dané období – dne 26. 5. 2015 schválila PRV na období 2014 - 2020. Díky tomuto PRV do českého zemědělství poputuje v příštích letech téměř 97 mld. Kč, a to konkrétně 63 mld. z EU a 34 mld. z rozpočtu ČR. Předpokládané umístění těchto finančních prostředků lze vidět v Obr. 2.1. [9]

Mezi hlavní cíle PRV patří obnova, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství prostřednictvím zejména agroenvironmentálních opatření, dále investice pro konkurenceschopnost a inovace zemědělských podniků, podpora vstupu mladých lidí do zemědělství nebo krajinná infrastruktura.

PRV bude dále podporovat diverzifikaci ekonomických aktivit ve venkovském prostoru s cílem vytvářet nová pracovní místa a zvýšit tak rozvoj hospodářství. Podporován bude komunitně vedený místní rozvoj, resp. metoda LEADER, která spočívá v lepším zacílení podpory na místní potřeby daného venkovského území a rozvoji spolupráce aktérů na místní úrovni. Prioritou je předávání znalostí a inovací formou různých vzdělávacích aktivit, poradenství a spolupráce v oblasti zemědělství a lesnictví.

Obr 2.1: Předpokládané umístění finančních prostředků do jednotlivých oblastí (v % vyjádření)

Zdroj: Státní zemědělský investiční fond (2014)

Pro realizaci konkrétních kroků je základním řídicím nástrojem v souvislosti na střednědobé a dlouhodobé dosahování cílů Strategický realizační plán. Součástí plánu jako takového je harmonogram výzev plánovaných k vyhlášení, predikce čerpání, plnění indikátorů a cílových hodnot. [16]; [45]

2.5.3 Horizontální plán rozvoje venkova

Podle Mze je HPRV druhým programovým dokumentem. Tento plán si kládí za cíle snížení věkového průměru zemědělců, srovnání rozdílů ekonomických výsledků podniků, jenž působí v méně příznivých a ostatních oblastech, zabránění erozi půdy a další – to vše za dodržování přísných Zásad správné zemědělské praxe.

HRDP se soustředil na takové opatření, která více zohledňovala péči o přírodu. Nedílnou součástí jsou také dotační prostředky pro méně příznivé oblasti označované jako LFA, vymezené od roku 2001, na které padne největší část finančních prostředků – oblasti s největší plochou podhorských a horských oblastí a oblasti spadající pod označení Natura 2000 – jedná se o ptačí oblasti a evropsky významné lokality specifikované v příslušném zákoně.

Cílem Horizontálního plánu rozvoje venkova je krom jiného ekonomická stabilizace zemědělského podnikání v méně dobrých přírodních podmínkách a dále uplatňování principů udržitelného rozvoje v zemědělském sektoru prostřednictvím agroenvironmentálních opatření. Financování všech projektů je z 80 % pokryto z EU prostřednictvím evropského zemědělského podpůrného a záručního fondu (dále také „EAGGF“), zbytek financuje státní rozpočet ČR. [4]

Poslední uvedené opatření - Technická pomoc - je zaměřeno na podporu aktivit nutných pro monitoring úspěšnosti implementace, řízení využití HRDP a zdokonalování jednotlivých opatření. Jedná se hlavně o práce spojené s vypracováním postupů a materiálů nezbytných pro proces od podání žádosti až po vyhodnocování jednotlivých opatření. Práce musí mít formu odborných studií, sběrů a analýzy dat, vypracování informačních materiálů a dalších aktivit spojených se šířením informací o zaváděných opatřeních. Příjemcem této dotace je Ministerstvo zemědělství. [46]

2.5.4 Intervenční nákupy

Intervenční nákup je zapotřebí v případě, že průměrná tržní cena komodity v členském státě EU poklesne pod určenou úroveň. Tato úroveň se může označovat jako intervenční cena nebo jako záchranná síť. Tato cena nezůstává stejná, výše se postupně snižuje a méně výrazné cenové propady se řeší jiným způsobem.

V případě výjimečné situace na trhu je čas nastolit Intervenční nákup např. vyvolání BSE u hovězího masa, které může způsobit infekci u lidí. Při intervenci maso mění, na rozdíl od soukromého skladování majitele. Je zapotřebí pro nákup intervenční agenturu členského státu. Nákup se většinou provádí na základě daného výběrového řízení a v určitých případech se stanoví cena, pod kterou nemůže být nabídka zohledněna. Zájemci o daný prodej předkládají nabídku s cenou, za kterou jsou ochotni maso prodat intervenční agentuře a množství, které k danému prodeji nabízí. [36], [41]

2.5.5 Vývozní subvence

V minulosti se vývozní subvence vyznačovaly jako běžně využívané nástroje k regulaci trhu založené na mechanismu určité kompenzace daných rozdílů z nižších světových cen a vyšších cen na vnitřním trhu Evropské unie. Jejich role se ovšem s měnící se reformou Společné zemědělské politiky a vývojem cen zemědělských komodit na světových trzích změnila.

V dané reformě Společné zemědělské politiky na období 2014 - 2020 se s vývozními subvencemi nakládá jako se součástí tzv. záchranné sítě. Budou sloužit jako jeden z prostředků využitelných ke stabilizaci trhu EU se zemědělskými komoditami pouze v případě nečekaných výkyvů cen nebo jiných náhlých okolností. Změnou v tomto období je, že tato forma podpory vývozu již dále nebude poskytována trvale jako v letech 2004–2011. Podpora bude putovat drůbežímu masu, živým kuřatům a vejcím.

Postupná změna v pojetí se odráží i v míře poklesu čerpání finančních prostředků v letech 2012 a 2013. Omezování rozsahu subvencování však nemá na celkový český agrární vývoz zásadní vliv. Je to způsobeno převažující orientací českého agrárního exportu na vnitřní trh EU a globálním nárůstem cen zemědělských komodit.

Vývozní dotace jsou používány pro domácí přebytky, které je potřeba prodat. Dotování vývozu je politickým manévrem pro regulaci trhu založeným na mechanismu kompenzace rozdílů nižších světových cen a vyšších cen na vnitřním trhu EU. V současnosti funguje pouze jako záchranná síť ve výjimečných případech. [37]

Omezení rozsahu subvence nemá na český agrární vývoz zásadní vliv, neboť je směřován na vnitřní trhy Unie a vliv má také globální nárůst cen zemědělských komodit. Pokud bude mít vývozce zájem o příslušnou vývozní subvenci, musí za určitých podmínek požádat o licenci (o tuto metodiku se stará SZIF). [47]

2.5.6 Kontroly podmíněnosti

V České republice jsou od 1. 1. 2009 prováděny Kontroly podmíněnosti. Dodržování systému je podmínkou pro čerpání evropských podpor.

Systém Kontroly podmíněnosti obsahuje základní normy pro ty, kteří žádají o vyplacení přímých podpor a dalších konkrétních dotací. Normy jsou zaměřeny pro životní prostředí, změnu klimatu, dobrý zemědělský a environmentální stav půdy, veřejné zdraví, zdraví zvířat a rostlin a dobré životní podmínky zvířat.

Pokud žadatel o dotaci podmínky nedodrží, bude mu dotace snížena nebo neposkytnuta. Plnění standardů a požadavků se kontroluje. Formu a metodu této kontroly si každá země EU stanovuje sama, dle svých národních specifik. V souvislosti se novým programovacím obdobím SZP 2014 - 2020 se systém Kontrol podmíněnosti změnil zejména v uspořádání požadavků a standardů s cílem zjednodušit. [2]

2.6 Národní dotace

Z národních zdrojů České republiky jsou podporovány cílené programy, kterým stát přispívá k udržování výrobního potenciálu zemědělství a jeho podílu na rozvoji venkovského prostoru. Národní finanční podpory financují aktivity v zemědělství, které nepodporuje Evropská unie a přispívá tak k nutnému udržení výrobního potenciálu v zemědělství a jeho podílu na rozvoji venkovského prostoru.

V současnosti se stát snaží o stabilizaci podpůrných programů a klade důraz na prvky agroenvironmentálního charakteru (např. fyzikální a biologická ochrana jakožto náhrada chemické ochrany rostlin, budování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách). Zaměřuje se také na podporu ozdravování polních a speciálních plodin, a program na poradenství a vzdělání. Pro zlepšení situace na trhu s vepřovým masem a prudkého poklesu soběstačnosti České republiky v produkci vepřového masa byly vytvořeny dotační podprogramy v sektoru prasat a drůbeže. Jedná se o Podporu vybraných činností zaměřených na ozdravování chovů prasat a o programy, jejichž existence je pro dané komodity nezbytná, např. tradičně na podporu včelařství nebo udržování a vylepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat. Novinkou pro rok 2016 je Podpora mimoprodukčních funkcí rybářských revírů a Podpora činnosti potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením. [3]; [20]

Zemědělské subjekty mohou využít slevu na dani, a to tzv. zelenou naftu, kdy je zemědělskému subjektu vráceno 40 % spotřební daně, která byla zahrnuta do ceny nakoupených PHM. Tato skutečnost platí pro spotřebovanou motorovou naftu v rostlinné výrobě. Předpokládá se, že s účinností od 1. 7. 2016 bude sleva na podporu tohoto sektoru rozšířena o motorovou naftu spotřebovanou v živočišné výrobě, hlavně kvůli nejistému přiřazování dopravy v některých případech zemědělské činnosti. Další možností pro podporu zemědělců je Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s., který je jedním z nejefektivnějších nástrojů a základních

pilířů dotační politiky českého zemědělství působící v rámci tzv. "národní pomoci". [42]

2.7 Účtování o dotacích

Při účtování dotací je důležité umět rozdělit majetek a i tady se nelze vyhnout určitým zvláštnostem.

Z hlediska majetku jsou hlavními položkami stálých aktiv půda, budovy, stavby, meliorace, trvalé kultury, stroje, nářadí, skleníky atd. U oběžných aktiv jsou hlavními položkami víceleté kultury, polní inventář, statkové zásoby krmiv, steliv a zvířata. Strana pasiv je odlišná v objemu dotací vzhledem k jejich externímu původu.

Příjemce finanční pomoci účtuje o realizaci projektu na zvláštních analytických účtech. Na účtech vykazuje výdaje skutečně vynaložené na projekt a všechny příjmy, kterých se během realizace projektu dosáhlo, např. příjmy z prodeje výrobků, pronájmů či provedených služeb.

Dotace jsou určitým „darem“, řadí se do výnosů a jsou zdrojem krytí aktiv. Dotace se mohou brát jako vlastní kapitál, vypovídající o schopnosti podniku hospodařit s danými zdroji. V dalším případě jako externí zdroj, vypovídající o schopnosti podniku hospodařit s disponibilními zdroji.

Pro předfinancování dotace je možnost poskytnutí banky překlenovací úvěr s úrokem 2 - 7 %. Z pohledu klienta bude hrát v tomto směru hlavní roli doba vyřízení úvěrového obchodu, počet požadovaných materiálů, úroková sazba a poplatky spojené s úvěrem. [39]

2.7.1 Účtování o poskytnutí dotace

Základem pro získání dotace je podání žádosti, na níž je možné získat příslib o poskytnutí žádané dotace. Ovšem příslib nemusí hned znamenat definitivní schválení žádosti o dotaci, tudíž není možné na jeho základě účtovat. Je zde i možnost, že se přislíbená a skutečně schválená a poskytnutá dotace bude lišit. Žádost a případný příslib je podáván v době, kdy je dotační titul teprve plánován, nebo není ukončen. Nedá se tedy přímo určit skutečná výše nákladů (resp. výdajů), na nichž je výše dotace závislá. Žádost o dotaci lze podat v průběhu období, během kterého má být vydána, či po jeho skončení tzn., že dotace může být poskytnutá v jiném období, než v kterém se vynaložily náklady na dotaci vydané. Taktéž v praxi může nastat situace, že dotace je přiznána na úhradu nákladů vynaložených ve více účetních obdobích nebo na náklady vynaložené někdy v budoucnu. Na dotace

poskytované ze státního rozpočtu není, dle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech ve znění pozdějších předpisů, právní nárok. Dotace poskytované z jiných zdrojů se řídí na základě předpisů a pravidel, dle kterých jsou poskytovány.

Mezinárodní účetní standard IAS 41 určuje zemědělství dva druhy dotací. Státní dotaci nepodmíněnou, jež se účtuje jako výnos v tom okamžiku, kdy je podniku přiznána a státní dotaci podmíněnou, která se účtuje jako výnos v okamžiku splnění všech podmínek souvisejících se státní dotací. Dotace se stává uhrazenou ve chvíli, kdy se převedou peněžní částky na účet příjemce uvedeného ve smlouvě. [10]

Účtování vypadá následovně:

- Předpis nároku na dotaci se účtuje na vrub účtu 378 – Jiné pohledávky a ve prospěch účtu 346,347 – Dotace ze SR, Ostatní dotace,
- přijatá dotace na BÚ na vrub účtu 221 – Běžný účet a ve prospěch účtu 378- Jiné pohledávky.

2.7.2 Účtování o použití dotace

V účetnictví se získané dotace zachycují dle věcné a časové souvislosti na základě účelu, na který je dotace poskytnuta. Existuje mnoho důvodů, proč žádat o dotaci, např. na pořízení DNHM viz Tab. 2.1, a technického zhodnocení na úhradu úroků zahrnovaných do pořizovací ceny se účtuje na vrub daného účtu v účtové skupině 34- Zúčtování daní a dotací a ve prospěch příslušného účtu účtové skupiny 04 – Nedokončený DNHM a pořizovaný DFM.

Tab. 2.1: Účtování dotace na DHM

Účetní případ	MD	D
Faktury od dodavatelů při pořízení DHM v rámci dotace	042	321
Převod dotace	347	042
Úhrada faktur dodavatelům	321	221
Vrácení dotace do SR při nesplnění podmínek	042 346	346 221

Zdroj: vlastní zpracování

V případě obdržení investičních dotací, kdy by byl v prvním roce proveden nákup a zároveň podaná žádost o dotaci, proběhne proplacení dotace až v účetním období následujícím. Dotace se zaúčtuje pomocí časového rozlišení a odpisy budou vypočteny z původní vstupní ceny:

- potvrzení dotace na vrub účtu 388 - Dohadné účty aktivní a ve prospěch účtu 025 -Pěstitelské celky trvalých porostů,
- při získání dotace se rozpustí dohadné položky na vrub účtu 346 -Dotace ze SR a ve prospěch účtu 388 – Dohadné účty aktivní,
- proplacení dotace na bankovní účet probíhá na vrub účtu 221- Běžný účet a ve prospěch účtu 346 – Dotace ze státního rozpočtu a odpisy dotovaného majetku se musí snížit o částku dotace.

Zpravidla platí, že čím vyšší investiční dotace je poskytnuta, tak o to víc se zkresluje výsledek hospodaření, stav majetku, závazků podniku a není možné přesně stanovit efektivnost a přínos dotací. Dalším faktorem, který má za následek zkreslení VH, je vliv majetku pořízeného z dotací v předcházejících účetních obdobích. Tento majetek se neuvádí v příloze účetní závěrky běžného období, např. žádost družstva o poskytnutí dotace 800 tis. Kč z fondu PGRLF na nákup stroje za 1,5 mil. Kč v roce 2015. Stroj ÚJ koupila na podzim 2015 a pomocí rovnoměrného odpisování odpisuje z plné kupní ceny. Fond o dotaci závazně rozhodl až na jaře 2016, což znamená, že se od této chvíle může začít rozvahově účtovat o dotacích, což má za následek snížení účetního ocenění při odpisování o výši dotace a daňové odpisy se v roce 2016 již počítají ze snížené tzv. změněné vstupní ceny 700 tis. Kč s odpisovou sazbou „v dalších letech odpisování“.

Majetek pořízený z dotace, který se eviduje v delším časovém období je možno vykazovat pomocí zůstatkové a aktivní dotace, aby byly přesnější. Při vykazování zůstatkové dotace je po celou dobu užívání DM související dotace stále viditelná ve výkazech subjektu. Pro účtování je nutné otevřít další nové účty, a to účtovou skupinu 44 - Rezervy, neboť zmíněná dotace bude dlouhodobým pasivním účtem. Konkrétně účet 441- Rezervy se užívá při vzniku investiční dotace a při vyřazení majetku, kdy se tím sníží stav na účtu 022 - Samostatné movité věci a soubor movitých věcí, o cenu majetku získaného z dotací. Dále se sníží s tím spojený stav na stejném účtu o částku uplatněných odpisů z pořizovací ceny sníženou o dotace. Při vykazování aktivní dotace se v účetnictví zobrazuje v zadaném čase postupné opotřebovávání investiční dotace. Zde je nutno otevřít další účet, náležící opět v účtové skupině 44 - Rezervy.

Aktivní dotace se může vykazovat dvěma způsoby a to vykazováním klesající aktivní dotace ve prospěch pasiv rozvahy a účtování. Z hlediska účtování je tento způsob mnohem vhodnější. Druhý způsob vykazování se používá při celé aktivní

dotaci se zápornými zápisy na straně aktiv vytvořené rozvahy (na vrub při zvýšení a ve prospěch při snížení). Tento způsob je pro účely výkaznictví účetní závěrky vhodnější, jelikož vykazování netto stavu u opravek je totožné a strana aktiv se jeví jako přehlednější. Pro účtování úhrady provozních nákladů nebo jiné ekonomické újmy se využije vrub příslušného účtu skupiny 34 – Zúčtování daní a dotací a ve prospěch příslušných účtů skupiny 64 – Jiné provozní výnosy nebo účtové skupiny 66 – Finanční výnosy ve věcné a časové souvislosti s účtováním nákladů na stanovený účel viz Tab. 2.3.

Tab. 2.3: Účtování dotací na provozní náklady

Účetní případy	MD	D
Vznik provozních nákladů, které jsou dotačním titulem	50x, 55x	321
Převod dotace ze SR ve věcné a časové souvislosti	346,347	648
Úhrady závazků	321	221
Předpis vrácení dotace kvůli nedodržení podmínek	648	346,347
Úhrada závazku do SR kvůli porušení dotačních podmínek	346,347	221

Zdroj: vlastní zpracování

Pokud je řádně podána žádost o dotaci, tak se v případě provozních dotací používá časové rozlišení a v následujícím účetním období se přistoupí ke schválení a záhy k jejímu proplacení. Při potvrzení dotace se účtuje na vrub účtu 388 - Dohadné účty aktivní a ve prospěch účtu 648 - Jiné provozní výnosy. Při získání dotace se dohadné položky rozpustí vrub účtu 346 - Dotace ze SR a ve prospěch účtu 388 – Dohadné účty aktivní. K proplacení dotace na bankovní účet probíhá na vrub účtu 221 – Bankovní účet a ve prospěch účtu 346 – Dotace ze SR. Dotace určené na úhradu nákladů jsou v účetnictví vykazovány ve výnosech a hospodářský výsledek se jejich vlivem nemění. Dotace zajišťující úhradu úroků, které se nevztahují do pořizovací ceny DNHM a jejich technického zhodnocení se účtuje ve věcné a časové souvislosti ve prospěch účtu 668 – Ostatní finanční výnosy. Dotace může být využita na kapitalizaci majetku na zvýšení ocenění DM a případného odepisování. Dále je vhodná ke zvýšení výnosů jako kompenzace vydaných nákladů.

Může se stát, že původně uskutečněné posouzení vzniku pohledávky z titulu nároku na přijetí dotace se hned po vykázání pohledávky odhalí jako chybné. V tomto případě by přijatá dotace nebyla a ani nebude finančně vyrovnána, případně bude vyplacena v nižší výši než původně předpokládané. Při této situaci musí ÚJ opravit účtování v období, ve kterém se taková situace uskutečnila, dopad takové situace je zobrazen ve výsledku hospodaření toho období, kdy ke zjištění skutečnosti došlo a je považován za nový účetní případ.

V případě, že ÚJ jakkoliv poruší dotační podmínky, tak musí dotaci vrátit částečně nebo zcela. Při účtování má ÚJ za povinnost vykázat závazek z titulu povinnosti vrátit dotaci částečně nebo zcela v tom účetním období, kdy taková skutečnost nastala, a to bez ohledu na okamžik, kdy byla skutečně finančně vypořádána. [23]; [24]

2.8 Daň z příjmu

Předmětem daně z příjmu jsou takové dotace, které se označují jako dotace provozní. Řada dotací je ovšem od daně osvobozena, aby pro příjemce představovala finanční pomoc na určitý záměr.

Účtování je následovné:

- Poskytnutý úvěr bankou na vrub účtu 321- Dodavatelé - závazky z obchodních vztahů a ve prospěch účtu 461,231 – Dlouhodobý, krátkodobý bankovní úvěr,
- splátky úvěru na vrub účtu 347 – Ostatní dotace a ve prospěch účtu 668 – Ostatní finanční výnosy,
- úhrada úroků z poskytnutého úvěru na vrub účtu 461,231 – Dlouhodobý, krátkodobý bankovní úvěr a ve prospěch účtu 221 – Bankovní úvěr,
- zaúčtování dotace na úhradu úroků z úvěru do výnosů ve věcné a časové souvislosti na vrub účtu 668 – Ostatní finanční výnosy a ve prospěch účtu 347 – Ostatní dotace,
- předpis vrácení dotace při nedodržení podmínek na vrub účtu 347 – Ostatní dotace a ve prospěch účtu 221 – Bankovní úvěr,
- úhrada závazku z titulu vrácení dotace poskytovateli na vrub účtu 562 - Úroky ve prospěch účtu 221 – Bankovní úvěr.

V případě pořízení DM se vstupní cena majetku pro odpisování sníží o hodnotu investiční dotace. Z toho vyplývá, že roční odpisy budou nižší, hospodářský výsledek

vyšší a tím pádem vyšší základ pro výpočet daně z příjmu. Tato skutečnost v zásadě platí i v následujících letech odpisování.

Při časovém nesouladu mezi přijetím požadované dotace a úhradou nákladů se často vyskytují problémy se zdaňováním, neboť se jedná o rozhodující okamžik přijetí dotace a fyzického vynaložení výdajů. Tyto dvě zásadní situace nelze nijak přesunout do stejného období, a tak se dotace musí zdanit. Může nastat situace, že poplatník nejdříve realizuje výdaje a teprve poté dotaci získá, tzn., že bude vykazovat dočasnou ztrátu, kterou sice může poplatník použít v následujících pěti letech pro snížení zisku, ale i tak je nucen pracovat s tím, že je již podnik touto skutečností ovlivněn. V případě, že by se chtěl poplatník vyvarovat vykazování ztráty, může ji v rámci účetnictví využít např. jako rezervu, fyzické osoby mohou uplatnit výdaje procentem z příjmu (zemědělské činnosti ve výši 80 %), což může přinést další problémy se změnami při přechodu na UCT, DE aj.

Právníkové osoby mají u provozních dotací možnost změnit zdaňovací období na hospodářský rok. Tato skutečnost se vyskytne z důvodu příslibení dotací koncem kalendářního roku, díky čemuž může poplatník v druhé půli období uplatnit náklady a nemusí zdaňovat. [12]; [34]

2.9 Daň z přidané hodnoty

Při zohlednění daně z přidané hodnoty se dotace chovají stejně a nedělí se. Dotace nejsou předmětem daně z přidané hodnoty, neboť se jedná pouze o jednoduchý finanční převod, jenž není úhradou za zdanitelné plnění. Dotace se tudíž neuvádí v daňovém přiznání k DPH, a proto vzniká zkreslování výkonnosti plátců daně.

Do daní z přidané hodnoty je zahrnuto dodání zboží, služeb nebo nemovitostí z dotačních zdrojů. Odvedení daně nebo nárok na odpočet daně není vyvozen na základě přijetí dotací. Dotace mají vliv na růst výnosů, plátcí tak dosahují větší vyváženosti vstupů a výstupů, a tím i lepších výsledků sald DPH. [11]

2.10 Příjemci dotace

Dotace může být poskytnuta osobě, která splňuje podmínky uvedené v zákoně č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Zemědělský zákon“) a podmínky uvedené u jednotlivých programů. Požádat o dotaci může taktéž subjekt, který bude dotační prostředky administrovat jiné fyzické nebo právnické osobě, tj. uznané chovatelské sdružení, oprávněná osoba ve smyslu zákona

č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, apod., pokud je uveden u jednotlivých programů. Dále Zemědělský zákon ukazuje všechny případy těch, kteří požádat o dotaci nemohou. [33]

2.11 Poskytnutí dotace

Rozhodnutí o poskytnutí dotace se určí na základě žádosti o dotaci, kterou žadatel potvrzuje svým podpisem v originále a o výsledku žádosti rozhoduje Mze. Náležitosti žádosti jsou uvedeny v Zemědělském zákoně, které musí žadatel vyplnit úplně a pravdivě.

Žadatel, který má zájem o dotační program, podává žádost vždy samostatně za každý z nich, kromě programu 10. D. dle Zemědělského zákona, kde žadatel podává jednu společnou žádost na všechny uvedené předměty dotace a program 10. E., kde žadatel podává samostatnou žádost na každý podprogram na příslušné pracoviště Státního zemědělského intervenčního fondu dle sídla (u právnické osoby) a dle adresy trvalého pobytu (u fyzické osoby).

Žádosti lze přijímat dnem, kdy Zásady nabyly účinnosti. Každou žádost doplní SZIF datem, hodinou a minutou přijetí a žádost zaregistruje. V případě zjištění, že je žádost neúplná nebo obsahuje nepravdivé údaje, bude žadatel vyzván do 30 dnů k odstranění vad nebo k doplnění nedostatků žádosti. V případě, že by žadatel k odstranění vad žádosti do stanovené lhůty nevyhověl, žádost se zamítne. [33]

3 Charakteristika Zemědělského a obchodního družstva SLEZSKÁ DUBINA ¹

Zemědělské a obchodní družstvo SLEZSKÁ DUBINA (dále také „Družstvo“) se nachází ve Větrkovcích v obilnářsko-bramborářské oblasti na náhorní planině mezi Nízkým Jeseníkem a Oderskými vrchy.

3.1 Historie družstva

Historie družstva se datuje od 28. září 1958, kde tehdejší předchůdci a také někteří dosud stálí členové družstva založili Jednotné zemědělské družstvo ve Větrkovcích.

Na schůzi při založení Jednotného družstva se vedle zakládajících členů zúčastnili zástupci politických a správních institucí obce Větrkovice a okresu Vítkov. Podle archivních materiálů se před založením družstva konal, tzv. nábor do družstva, který ke dni založení zmiňoval, že celkem podalo přihlášku 100 zemědělských usedlostí s 855 hektary zemědělské půdy – z toho bylo 602 hektarů orné půdy.

Dne 1. 1. 1961 vzniklo sloučením JZD Větrkovice a JZD Jelenice, které bylo založeno již v roce 1955, nové JZD Dubina Větrkovice, které mělo celkem 1 111 ha zemědělské půdy.

3.1.1 Živočišná výroba a rostlinná výroba

Živočišná výroba začala v letech 1960–1966, kdy byly postupně postaveny tři kravíny, každý z nich s kapacitou 96 ustájovacích míst pro krávy. Mléko se dojilo do konví a vzápětí převáželo do bazénů.

Rostlinná výroba začínala na nově vytvořených honech, které byly v té době osety v plném rozsahu. Některé plodiny nebyly ve vhodných půdních podmínkách, což v následujících letech velmi rozsáhle ovlivnilo hektarové výnosy. Na základě této skutečnosti se Družstvo muselo rozhodnout, co bude vzhledem k půdním podmínkám a k nadmořské výšce polí, na kterých se hospodařilo, vhodné zvolit, aby byly přírodní podmínky nejlépe využity. Družstvo bylo ovšem nuceno specializovat výrobu i podle tehdejších závazných plánů - přistoupilo se ke specializaci rostlinné a živočišné výroby, záhy se začaly vypracovávat bilance, na ně navazující investiční výstavba a zajištění potřebné mechanizace.

---

¹ Interní materiály ZOD SLEZSKÁ DUBINA + vlastní zpracování

Pozemky, na kterých Družstvo hospodařilo, se nacházely v tzv. dešťovém stínu. Na základě této skutečnosti byla vybudována závlaha pozemků nejbližší středisku. U pozemků, které byly trvale podmáčeny, se provedly meliorace.

Po celou dobu 60. let byly klimaticky nepříznivé roky, což se hlavně ukázalo ve výnosech. Družstvo potřebovalo najít nový směr, tudíž se postupně specializovalo na pěstování brambor za spolupráce se specialisty Výzkumného bramborářského ústavu. Zkoušely se různé nové odrůdy brambor a po sklizni byl kladen důraz na kvalitní uskladnění, ať již konzumních či sadbových brambor.

V roce 1975 byl v kooperaci se Zeleninou Ostrava vybudován velkokapacitní sklad brambor, kde byla umístěna loupárna brambor s tehdy moderním paletovým uskladněním a kapacitou 280 vagónů brambor. Družstvo denně expedovalo v průměru 12 tun loupáných brambor a ročně se v průměru zpracovalo na 400 vagónů brambor. Díky velkému odbytu, který byl dlouhodobě smluvně zajištěn přes Mrazírny Opava a Zeleninu Ostrava, bylo na loupárně brambor zaměstnáno 40 až 50 žen na lince. V té době sklad a loupárna byly nejmodernějšími zařízeními nejen v regionu, ale i v republice.

3.1.2 Sloučení s JZD Vítěz Březová a samostatnost

Družstvo se stalo žádaným pěstitelem brambor, a to i po 1. lednu 1976, kdy se sloučilo s tehdejší Jednotným zemědělským družstvem Březová.

Původní název byl JZD Vítěz Březová se sídlem ve Větrkovících a až časem se postupně centrum družstva stěhovalo do Březové. Kvůli této skutečnosti se vystavěla přímá spojovací cesta mezi oběma obcemi a v Březové se vystavěla správní budova. Později bylo nutno přistavět velkokapacitní jídelnu, vývařovnu až pro 700 strážníků a rovněž se začaly stavět centrální dílny.

Po převratu v roce 1989 se začalo po několikaleté spolupráci uvažovat o rozdělení velkého zemědělského celku a původní družstevníci rozhodli, že budou opět hospodařit samostatně. Toto závažné rozhodnutí bylo uskutečněno k 1. 1. 1993 a 7. dubna 1993 bylo zapsáno do příslušného obchodního rejstříku, jako Zemědělské a obchodní družstvo Větrkovice. Kvůli rozdělení družstev předcházela jednání o rozdělení majetku a náročný proces podle tzv. transformačního zákona družstev. V souvislosti se sloučením s JZD Vítěz Březová a vzápětí danou samostatností od roku 1993 mohli ti, co o to požádali, z družstva vystoupit a požádat o vrácení vneseného majetku do družstva, případně v tzv. restitučním procesu.

Skupina členů se dne 20. ledna 1997 rozhodla založit zcela nový subjekt a vrátila se k původnímu názvu Dubina. Tento název již v rejstříku existoval, bylo proto rozhodnuto o rozšíření názvu na Zemědělské a obchodní družstvo SLEZSKÁ DUBINA, což navazuje na 57letou tradici zemědělského družstevnictví v regionu.

3.1.3 Rozšíření katastru hospodaření

Zajímavá změna přišla v roce 2000, kdy družstvo ZOD SLEZSKÁ DUBINA navštívili někteří členové tehdejšího Zemědělského družstva Mír ve Fulneku a požádali, zda by Družstvo převzalo zemědělské hospodaření a zemědělskou výrobu v Moravských a Slezských Vlkovicích a Dolejších Kunčicích. Tato žádost byla po náročné a nutné přípravě realizována. Družstvo tudíž dnes hospodaří krom jiného i v těchto obcích.

Zemědělské družstvo v Dolejších Kunčicích vzniklo v přelomu 1950–1951 let a zároveň v tomto katastru vznikly státní statky patřící pod statky v Heřmanicích. Tyto státní statky nabízely vlastníkům různé finanční výhody, neboť byly více podporovány státem a během 10 let tak převzaly většinu zemědělských pozemků v Dolejších Kunčicích.

Zemědělské družstvo ve Vlkovicích vzniklo až v roce 1959 a samostatně dokázalo hospodařit až od roku 1974, kdy bylo sloučeno s JZD Heřmanice. Tato spolupráce trvala necelé dva roky a na přelomu let 1975–1976 došlo ke sloučení JZD Vlkovice, státní statky Dolejší Kunčice a JZD Fulnek. K tomuto sloučení se v 80. letech přidalo ještě JZD Děrné. S těmito zemědělci má družstvo ZOD SLEZSKÁ DUBINA společné direktivně stanovené slučování. Snad i proto se členové a vlastníci půdy dobrovolně rozhodli vytvořit společný zemědělský podnik.

3.1.4 Rozsáhlé investice se spoluúčastí EU

Některé nemovitosti jsou postavené díky finanční spoluúčasti Evropské unie z předvstupního programu SAPARD. Jednalo se o zrekonstruovanou stáj pro chov masného skotu v roce 2004 ve Vlkovicích. Po vstupu ČR do EU realizovalo Družstvo několik projektů. Nákup několik zemědělských strojů, vystavěl se moderní kravín pro 280 dojnic s dojírnou 2 x 10 a jímkou na 960 m³ oplachových vod a zrekonstruovala se skladovací jímka na kejdy prasat s kapacitou 755 m³.

Vyřízení těchto dotací bylo administrativně velmi náročné, ale umožnilo to Družstvu více investovat a včas se připravit na období, kdy směrnice EU budou

konkrétně na skladování statkových hnojiv, ustájení zvířat z pohledu welfare a další podmínky pro hospodaření v zemědělství přísněji kontrolovány.

Družstvo v roce 2010 vybudovalo sušárny obilí, výměnu střechy a ventilace na bramborárně. Toto vybudování stojí za zmínku, neboť se jednalo o rok, kdy byly nepříznivé klimatické podmínky a obilí se muselo sklízet s větší vlhkostí a následně sušit, což by bez nové sušárny nešlo a Družstvo by přišlo o velkou část tržeb. Na toto budování dostalo Družstvo dotaci z PRV. Tento program má svůj systém při vyplácení dotací, zprvu musí žadatel všechno sám zrealizovat, zaplatit a poté dostane vyplacenou dotaci, která tvoří pouze část vynaložených výdajů. Jedná se o náročný tlak na finanční tok peněžních prostředků Družstva.

3.2 Současnost Zemědělského a obchodního družstva SLEZSKÁ DUBINA

Družstvo obhospodařuje výměru 1 440,93 hektarů zemědělské půdy – z toho činí orná půda 825,01 ha a travní porosty 615,92 ha.

Veškerá zemědělská půda se vyskytuje v oblasti LFA, což je méně příznivá oblast v nadmořské výšce 400–520 m n. m. Družstvo obdělává pozemky v okrese Opava a Nový Jičín. Konkrétně v okrese Opava hospodaří na pozemcích v katastrálním území Větrkovice u Vítkova, Jelenice, Nové Vrbno a částečně Vítkov. V okrese Nový Jičín se jedná o katastrální území Slezské Vlkovice, Moravské Vlkovice a Dolejší Kunčice.

V družstvu pracuje v průměru 50 zaměstnanců. Z toho 11 zaměstnanců v Rostlinné výrobě (dále také „RV“), 12 zaměstnanců v živočišné výrobě (dále také „ŽV“), 3 zaměstnanci obsluhují Bioplynovou stanici (dále také „BPS“), dílny má na starost 6 zaměstnanců, v autodopravě jsou 3 stálí zaměstnanci, o chod podniku (administrativa) se stará 12 lidí a 3 noční hlídači na poloviční úvazek. Dále Družstvo využívá možnosti sezónních zaměstnanců o 8 lidech.

3.2.1 Rostlinná výroba

Nynější činnost družstva je zaměřena především na zemědělskou výrobu. Z celopodnikových tržeb za hospodářský rok 2014 tvoří rostlinná výroba 35 %, živočišná výroba 53 % a doplňkové služby 11 %.

Struktura plodin, kterou Družstvo pěstuje, vychází hlavně z požadavků trhu, klimatických podmínek a technické vybavenosti družstva viz Tab. 3.1. Přednost vždy mají plodiny tržní povahy, u kterých se předpokládá dobrá realizace a je u nich již smluvně zajištěn odbyt. Patří zde především sladovnický ječmen, který již několik let

odebírání Plzeňský Prazdroj, a.s. - Pivovar Radegast Nošovice, se kterým má Družstvo uzavřenou desetiletou smlouvu. Sladovnický ječmen je pěstován na 162 ha, což tvoří 20 % z celkové orné půdy – společně s pěstovanou řepkou se jedná o nejvíce pěstovanou plodinu na orných půdách. Dále je pěstována potravinářská pšenice, řepka a mák. Družstvo rovněž pěstuje krmné plodiny, které využívá pro vlastní potřebu ke krmení skotu, prasat a bioplynové stanice. Jedná se o plochu 37 % z celkové výměry orné půdy.

Díky vhodným klimatickým podmínkám v dané oblasti se družstvu osvědčilo pěstovat trávy na semeno pro Šlechtitelskou stanici v Hladkých Živicích a zvládá množit i další plodiny pro osivářské firmy.

Tab. 3.1: Struktura plodin družstva v letech 2013 a 2014

Plodiny	2013		2014	
	Hektar	Výroba v q	Hektar	Výroba v q
Ozimá pšenice	176,14	9 925,50	159,67	10 657,50
Ozimé žito	14,90	794	22,12	8 505,70
Ozimý ječmen	76,99	3 607,50	46,61	3 268,20
Jarní ječmen	147,81	8 606,70	162,20	10 118,10
Ozimá řepka	183,22	6 307,61	171,78	7 376,98
Brambory	34,52	8 668,80	26,50	11 879
Kukuřice na siláž	96,70	21 886,90	135,58	48 186,20
Víceletky	51,08	12 733	88,62	46 138,20
Hrách na senáž	21,16	3 729,30	13,92	1 627,20
Jetel na osivo	29,84	38,75	0	0
Celkem	845,67		827	

Zdroj: interní materiály Družstva + vlastní zpracování

3.2.2 Živočišná výroba

Družstvo se zabývá chovem mléčného skotu, masného skotu a prasat.

Chov mléčného skotu

V živočišné výrobě se Družstvo zabývá chovem skotu s uzavřeným obratem stáda. Dojnice jsou chovány na farmě ve Větrkovcích a ustájeny ve stáji s kapacitou

280 míst. Stáj je řešená jako volná, boxová, stelivová stáj, jejíž střed protíná krmná chodba a z každé strany je krmiště s třemi řadami lehacích boxů.

S touto stájí souvisí paralelní dojírna od obchodní společnosti Farmtec, a.s., s počtem dojicích míst 2 x 10. Součástí je čekárna, mléčnice, šatna, sociální zařízení a kancelář. Nutné oplachové vody z dojírny se skladují v jímce – jedná se o nadzemní smaltovanou jímku typu Vítkovice na 960 m³. Výstavba zmiňovaných objektů se uskutečnila v roce 2006 a byla financována se spoluúčastí Evropské unie z Operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství.

Aby se chov skotu vůbec mohl uskutečnit a družstvu vyplatil, tak je potřeba mít dostatek píce z luk, pastvin a víceletých píceň, jejichž výměra každým rokem stoupá v rámci protierozních opatření. Následná výroba a nutný prodej mléka je zdrojem pravidelných a zásadních měsíčních tržeb. V roce 2014 tržby z prodeje mléka činily 52 % z celkových tržeb za vlastní výroby. Desetiletá smlouva na dodávku mléka do Mlékárny Kunín, a. s., zajišťuje odbyt této komodity.

V hospodářském roce 2014 Družstvo chovalo 601 ks skotu. Konkrétně se jedná o 178 ks telat, 89 ks jalovic, 12 ks vysokobřezích jalovic a 322 ks krav.

Chov masného skotu

Krávy, jejichž mléko není použito pro tržní produkci, jsou chovány na farmě ve Vlčovicích, ke které patří pastviny s výměrou 206 ha. Celkové množství pasených zvířat za rok 2014 byl 180 ks – jedná se o dvě plemena masného skotu a to charolais a masný simentál. Konkrétně 35 ks telat, 39 ks jalovic, 19 ks vysokobřezích jalovic, 2 ks plemenných býků a 85 ks krav. Pro ustájení zvířat v zimním období bylo rekonstruováno v roce 2004 zimoviště ve Vlčovicích s finanční spoluúčastí Evropské unie z programu SAPARD.

Chov prasat

Vepřín je rozdělen na dvě části - na předvýkrm 250 kusů a výkrm 750 ks - krmení je zabezpečeno míchárnou krmiva na tekuté krmné směsi, s plně automatizovaným provozem s potrubním krmením. V 2007 byla uskutečněna rekonstrukce jímky na kejdu s obsahem 755 cm³ s finanční spoluúčastí Evropské unie z Operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství.

V současnosti se Družstvo zaměřuje pouze na výkrm prasat ve stáji prasat o kapacitě 750 ks – v roce 2014 bylo vykrmeno pouze 320 ks prasat, neboť cena prasat na trhu klesla pod výrobní náklady

Posklizňová úprava

V roce 2007 rekonstruovalo Družstvo posklizňovou linku na obiloviny a řepku doplněnou o expediční zásobníky s podjezdovou výškou 4,25 metru. K dispozici je na středisku digitální váha na maximální hmotnost 50 tun o velikosti mostu 20 x 3 metry. Tato úprava umožňuje expedovat do velkých návěsů.

3.2.3 Ostatní výroba

Z důvodu zlepšení peněžních toků se rozhodlo Družstvo vystavět v roce 2010 fotovoltaickou elektrárnu (dále také „FVE“) o výkonu 100 kWp. Nejdříve bylo nutné požádat o kladné vyjádření obchodní společnosti ČEZ Distribuce, a.s. s připojením do sítě a záhy požádat o licenci na výrobu elektřiny u Energetického regulačního úřadu.

Pro stabilitu družstva se vedení rozhodlo postavit v roce 2013 bioplynovou stanici o výkonu 526 kWh. Toto rozhodnutí bylo pro podnik velice náročné z pohledu administrativního a finančního. K fungování bioplynové stanice se spotřebovávají krmiva – senáže, odpadní brambory, siláž kukuřice, hovězí hnůj, prasečí kejda a zbytky krmiv.

Bioplynová stanice vyrábí elektřinu, z níž část je použita pro vlastní spotřebu k fungování bioplynové stanice samotné, 15 % z celkově vyrobené energie spotřebovává Družstvo a zbytek je prodáván do sítě. Na vyrobenou elektřinu Družstvo dostává podporu od obchodní společnosti OTE, a.s. tzv. „Zelený hodinový bonus“ za elektřinu. Tento bonus tvoří větší příjmy než tržby za prodej elektřiny do sítě. V současné době tato BPS utrží peníze na úhradu nákladů s minimálním ziskem.

Mechanizace

Družstvo vlastní několik traktorů, které zajišťují nutné zemědělské práce. Jedná se o John Deer 8220 228 PS, John Deer 6630 152 PS, John Deer 7530, Deutz Fahr 200 PS, Fendt 826 Vario Profi a traktory Zetor. Dva sběrací vozy s řezáním značky Pöttinger slouží ke sklizni píce. K opravám těchto zemědělských strojů jsou používány opravárenské dílny, které dále zajišťují opravy a údržby zařízení a montáže technologií pro potřeby družstva.

Aby si mohlo Družstvo nutné zemědělské stroje pořídit, tak vždy využilo spolufinancování od Evropské unie z různým nabízených programů určených pro zemědělství a využívalo úvěr u bankovních institucí.

Autodoprava

Družstvo nabízí i možnost zajištění vlastní autodopravy pro cizí zákazníky, převážně terénními nákladními vozidly T 815. Nákladní auta si Družstvo celoročně zaměstnává u firmy EUROVIA Lom Jakubčovice, s. r. o., v Kamenolomu v Jakubčovicích nad Odrou.

3.3 Závěrem

Družstvo se dokáže efektivně postarat o pozemky, které vlastní nebo má pronajaté. K tomu využívá podporu státu, který podporuje zemědělce různými programy. Dále se vedení družstva v dnešní silné konkurenci snaží pravidelně investovat hlavně do nákupu nových zemědělských strojů, které zvyšují produktivitu a zároveň kvalitu práce, snižují spotřebu nafty na hektar a potřebu lidské práce. Právě tyto parametry zásadně ovlivňují ekonomiku družstva a tím také hospodářský výsledek.

4 Vliv dotací na družstvo ZOD SLEZSKÁ DUBINA

Dotace Družstvo získalo na základě podaných žádostí. Jedinou žádostí, které v roce 2013 nebylo vyhověno z důvodu rozhodnutí státu, byla dotace Top-up, v roce 2014 již stát této žádosti vyhověl. Dotace mohou být financovány z EU, z rozpočtu ČR nebo spojením těchto dvou subjektů. Některé dotace mají v družstvu vliv jak na rostlinnou, tak i na živočišnou výrobu, neboť se tyto výroby vzájemně doplňují.

Tab. 4.1: Přehled získaných provozních a finančních dotací v roce 2013 a 2014

Správní orgán	Název	Výše 2013 (v Kč)	Výše 2014 (v Kč)	Výrobní úseky
SZIF	Platba v méně příznivé oblasti (LFA) – na trvalý travní porost	1 666 535,29	1 850 562,73	RV + ŽV
	Platba na zvláštní podporu krav s tržní produkcí mléka	453 092,12	874 165,94	ŽV
	Jednotná platba na plochu (SAPS)	8 616 356,28	8 523 498,53	RV + ŽV
	Platba na zvláštní podporu telete masného typu	132 951,71	270 292,08	ŽV
	Agroenviromentální opatření	1 927 557,71	2 060 756,44	RV + ŽV
	Poskytnutí přechodné vnitrostátní podpory (Top-up)	0	334 734,35	RV + ŽV
	Kontrola užitečnosti hospodářských zvířat	43 116,72	61 337,32	ŽV
Mze	Dotace na úhradu částečných nákladů spojených s neškodným odstraněním kadaveru	12 347	0	ŽV
	Dotace na ozdravování polních a speciálních plodin (sadba brambor)	142 650	87 750	RV
	Poskytnutí finanční podpory pojištění (hospodářských zvířat a plodin)	40 549	38 772	RV + ŽV
PGRLF	Dotace na podporu úroků k úvěrovým smlouvám na nákup investic	263 863	230 703	RV + ŽV
Úřad práce ČR	Dohoda o vyhrazení společenský účelného pracovního místa	75 000	0	BPS (lidské zdroje)
Mze	Poskytnutí účelové podpory na řešení projektu výzkumu a vývoje	174 000	214 000	RV
OTE, a.s.	Podpora výroby solární elektřiny	866 342,69	1 122 817,64	FVE
	Hodinový zelený bonus	444 850,54	8 657 799,38	BPS
Celkem	-	14 859 214,06	24 334 253,07	

Zdroj: interní materiály Družstva + vlastní zpracování

V Tab. 4.1 je zřetelné, že většina dotací, které Družstvo získalo je z fondu SZIF pro rostlinnou i živočišnou výrobu. Největší objem peněz v roce 2014 představoval Hodinový zelený bonus, který v roce 2013 byl fakturován pouze za jeden měsíc, jelikož v tom měsíci - 12/2013 - byla Bioplynová stanice dokončena. Suma dotací celkem se v jednotlivých letech liší o 9 475 039,01 Kč. Přínosem pro rok 2014 bylo plné zavedení Bioplynové stanice a vyplacení národní doplňkové platby Top-up na zemědělskou půdu. Dále se dotace různě zvyšovaly a snižovaly. Program SZIF ve většině případu své dotace zvyšoval, PGRLF snižoval a Mze spíše dotace snižovalo.

VZZ družstva za rok 2013 vykázalo kladný VH 2 605 tis. Kč. Dotace Družstva jsou ve VZZ obsaženy v řádku 26 společně s ostatními provozními výnosy např. finanční bonusy podniku a plnění pojišťovny. Družstvo obdrželo provozní dotace ve výši 14 859 tis. Kč. Bez těchto dotací by Družstvo vykázalo ztrátu ve výši 10 677 tis. Kč. Za rok 2014 Družstvo vykázalo kladný VH 1 403 tis. Kč. Provozní dotace činily 24 334 tis. Kč. Bez těchto dotací by Družstvo vykázalo ztrátu ve výši 22 931 tis. Kč, viz Příloha č. 1.

Tab. 4.2: Získané investiční dotace v roce 2012, 2013 a 2014

Instituce		2012	2013	2014
Ministerstvo životního prostředí	Teleskopický nakladač JCB	0	0	1 064 413,50
	Rozmetadlo Annab. HTS 11,04	0	0	372 212,63
	Kejdovač	0	0	871 873,87
SZIF	Oprava a výstavba hnojiště	0	0	3 298 052
	Mycí rampa ČOV	688 000	0	0
Celkem		688 000	0	5 606 552

Zdroj: interní materiály Družstva + vlastní zpracování

Z Tab. 4.2 stojí za povšimnutí rok 2013, ve kterém Družstvo nežádalo o žádnou investiční dotaci, neboť bylo prioritní realizovat výstavbu Bioplynové stanice, na kterou již stát žádnou investiční dotaci neposkytoval. V roce 2014 Družstvo pořídilo nové tři stroje s využitím Operačního programu životního prostředí – nákup technologie pro snížení čpavku ve výši dotace 43 % z uznatelných nákladů. Díky této investiční dotaci se PC společně s odpisy snížila. Ze SZIF Družstvo v rámci

programu Modernizace zemědělských podniků dostalo 50% dotaci z uznatelných nákladů.

V následující Tab. 4.3 je ukázán, jaký je podíl, který tvoří dotace na celkových výnosech společnosti a jaký je procentuální podíl tržeb na celkových výnosech.

Tab. 4.3: Poměr dotací k výnosům (obratu)

	Výnosy (tis. Kč)	Tržby za vlastní výkony (tis. Kč)	Dotace (tis. Kč)	Podíl dotací na výnosech (%)	Podíl tržeb na výnosech (%)
2012	74 645	54 059	12 585	16,86	72,42
2013	74 419	49 121	14 859	19,97	66,01
2014	83 817	51 141	24 334	29,03	61,02

Zdroj: interní materiály Družstva + vlastní zpracování

Z Tab. 4.3 je patrné, že poměr dotací na výnosech se pohyboval v analyzovaném období okolo 15 % – 30 %, což je vysoký podíl, ovšem v zemědělství jde o standardní situaci. Výnosy se ve sledovaných letech pohybují na podobné úrovni až na rok 2014, kdy byla uvedena do provozu již zmiňovaná Bioplynová stanice, která zvýšila výnosy družstva. Příčinou nízkých tržeb byly nevhodné klimatické podmínky – sucho, nedostatek vláhy a stále snižující se ceny komodit na trhu. Ovšem díky zvýšení ceny mléka se tržby v roce 2014 zvýšily, avšak toto zvýšení není v dalších letech předpokládáno, právě naopak. Ačkoliv se dotace z EU zvyšují, tak stát se stále snaží národní dotace snižovat, tudíž se od vstupu do EU dotace celkem drží na podobné úrovni.

4.1 Ukazatelé rentability

Pro zjištění efektivnosti podnikání družstva jsou použity v Tab. 4.4 ukazatelé rentability. Tyto ukazatelé dokážou jasně určit, zda je účinnější pracovat s vlastním nebo cizím kapitálem, jak je možné zhodnotit vlastní kapitál v podnikání a vhodně poukázat na slabé stránky v hospodaření. [1]

Rentabilita je měřítkem schopnosti podniku dosáhnout zisku použitím investovaného kapitálu. Kvůli odlišné úrovni zdanění v jednotlivých letech se pro výpočty ukazatelů rentability používají zisky před zdaněním (dále také „EBT“).

Rentabilita aktiv (dále také „ROA“) vykazuje výnosnost aktiv - jaká část zisku pocházela z investovaného kapitálu. V tomto případě obecně platí, že čím vyšší hodnota ukazatele, tím lepší zhodnocení managementu společnosti. ROA nepatří

mezi praktické ukazatele, nelze ho např. správně vyložit bez znalosti způsobu financování firmy, ovšem patří mezi nejdůležitější ukazatele finanční analýzy, hodnota by měla být minimálně 8%. Ukazatel ROA užitý v Tab. 4.4 se vypočítá jako $ROA = EBT / AKTIVA * 100$. [26]

Rentabilita vlastního kapitálu (dále také „ROE“) značí efektivnost vloženého kapitálu (výnosnost vlastních zdrojů) - kolik čistého zisku připadá na jednu korunu investovanou vlastníky. Ukazatel je klíčový především pro akcionáře, společníky a další investory. ROE se dále rozkládá jako Du Pontův rozklad, aby se dobře daly analyzovat vlivy dílčích ukazatelů na tento vrcholový ukazatel. ROE nesmí klesnout pod výnosnost státních dluhopisů ($ROE > ROA$), minimální hodnota by měla být 10%. Ukazatel ROE užitý v Tab. 4.4 se vypočítá jako $ROE = EBT / VLASTNÍ KAPITÁL * 100$. [27]

Rentabilita tržeb (dále také „ROS“) vyjadřuje, kolik korun zisku vytvoří podnik z jedné koruny tržeb. Přičemž tržba se skládá z tržeb za prodej zboží, za prodej vlastních výrobků a služeb – zde se projeví měnící se ceny na burzách komodit vycházející od poptávky a nabídky po komoditách, z prodeje dlouhodobého majetku a z prodeje CP. Ukazatel se dá vypočíst dvěma způsoby. Buď lze uvést v čitateli zisk před zdaněním a úroky (dále také „EBIT“) nebo zisk po zdanění (dále také „EAT“). Varianta s EBITem v čitateli je vhodná pro porovnání podniků s proměnlivými podmínkami. Při využití EAT v čitateli se jedná tzv. ziskové marži. Tento ukazatel je velmi důležitý pro srovnání s konkurencí, je důležitý pro obchodní ředitele společnosti a pohybuje se zhruba od 2% do 50%, měl by být nad 10%. Pro správný výklad je důležité znát dlouhodobý trend v jednotlivých letech, porovnání s ostatními firmami v daném odvětví a v dalších souvislostech. Ukazatel ROS užitý v Tab. 4.4 se vypočítá jako $ROS = EAT / TRŽBY$. [25]; [35]

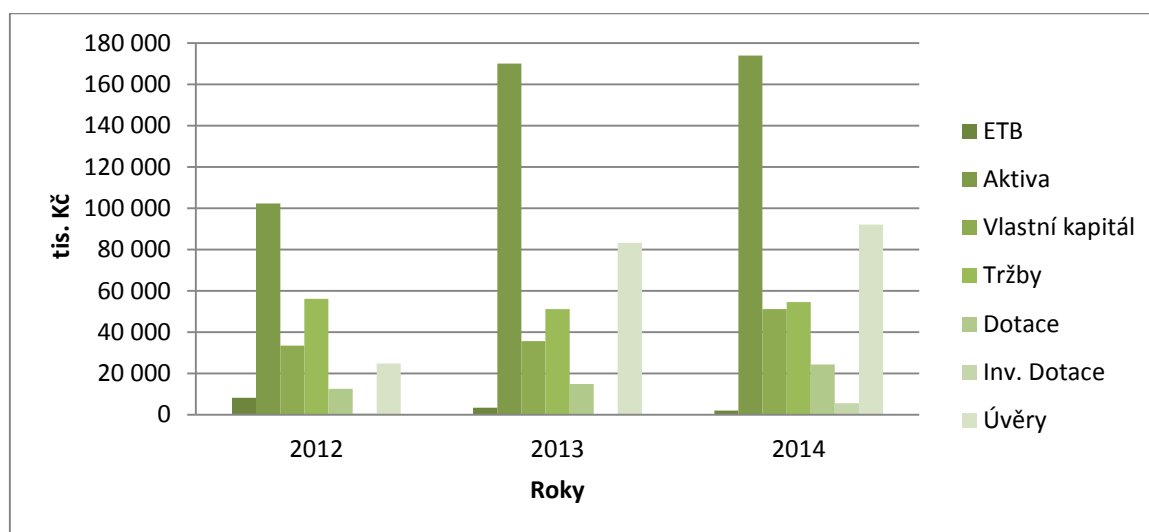
Tab. 4.4: Ukazatele rentability družstva za rok 2012 - 2014

Ukazatelé	2012 (v tis. Kč)	2013 (v tis. Kč)	2014 (v tis. Kč)
EBT	8 246	3 353	1 978
Aktiva	102 290	170 042	173 865
Vlastní kapitál	33 528	35 627	36 220
Tržby	56 183	51 124	54 633
ROA (%)	8,1	2,0	1,1
ROE (%)	24,6	9,4	5,5
ROS (%)	14,7	6,6	3,6

Zdroj: interní materiály Družstva + vlastní zpracování

Dle ukazatelů v Tab. 4.4 je vidět, že v roce 2012 ještě byla optimální procentuální hranice splněna, ale během dalších zmiňovaných let jsou důrazné změny ve výši všech rentabilit. Každým rokem jsou ukazatele nižší, a to z důvodu snižujícího se EBT. Za zmínku stojí vztah ROE a ROA, kdy je v každém roce ROE větší než ROA, neboť aktiva Družstva rostou a EBT klesá, přičemž vlastní kapitál ukazuje pouze mírné zvýšení. Tato skutečnost značí, že relativní výtěžnost celého kapitálu je menší než kapitálu vlastního – není pro případné investory perspektivní investice viz Graf 4.1.

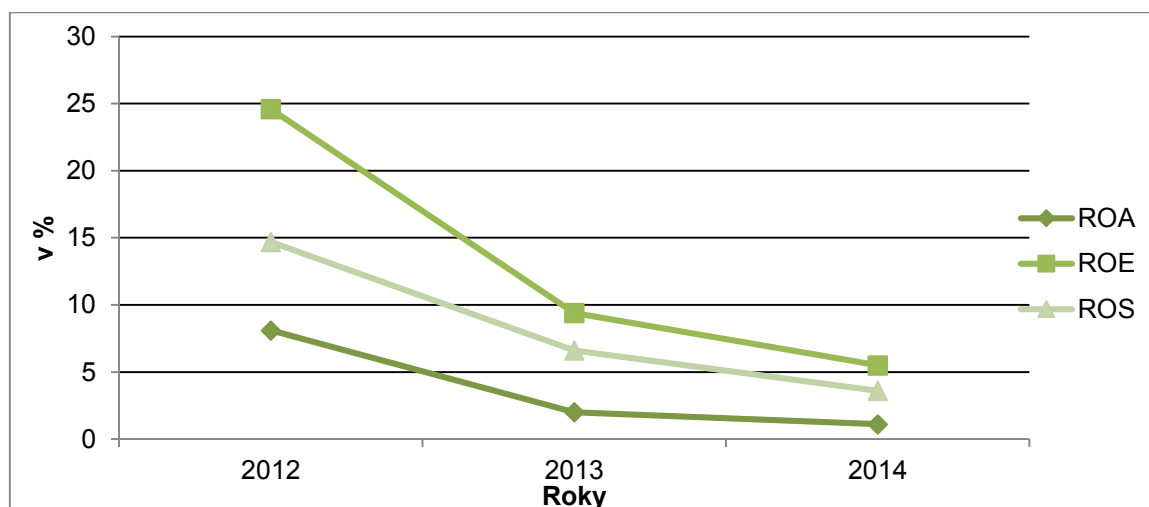
Graf 4.1: Ukazatelé Družstva v letech 2012 – 2014

Zdroj: interní materiály Družstva + vlastní zpracování

Pro přehlednost všech zmíněných ukazatelů rentabilit byl vytvořen Graf 4.2, který jasně znázorňuje snižující se pohyb ukazatelů ve sledovaných letech.

Graf 4.2: Ukazatelé rentability v letech 2012 - 2014

Zdroj: vlastní zpracování

Poté, co začaly být vypláceny vyšší evropské dotace, tak je Družstvo použilo prvotně na pokrytí provozních nákladů a tato skutečnost stále trvá.

Družstvo se pouští i do větších projektů s podporou úvěru. Posledním velkým projektem družstva je dostavba a oprava hnojiště v roce 2014, kdy Družstvo obdrželo 50% z uznatelných nákladů - 3 298 tis. Kč a na zbytek stavby byl financován pomocí úvěru. Celkové náklady na stavbu byly přes 6,7 mil. Kč. Dále v tomto roce Družstvo pořídilo nákupem tři stroje pomocí úvěru, kde po obdržení dotace byla provedena mimořádná splátka ve výši 2 309 tis. Kč, což je 43 % z celkové výše úvěru. V roce 2013 si Družstvo vzalo úvěr ve výši 61 mil. Kč, na který stát dotaci neposkytoval. Dále stojí za zmínku dotace v roce 2012 na mycí linku čističky odpadních vod ve výši 688 tis. Kč, což je 64 % z celkové výše úvěru. Celkové splátky úvěru za rok 2014 činily 10 549 992,97 Kč včetně mimořádných splátek za obdržené investiční dotace.

V roce 2014 vykazuje Družstvo menší VH viz Tab. 4.4 než v předcházejících letech. Důvod této změny je zapříčiněn snížením objemu poskytovaných služeb – skončení provádění zimní údržby silnic, snížení tržní ceny brambor a byla nově spuštěna bioplynová stanice, která fungovala pět měsíců ve zkušebním provozu, tudíž si plně nevydělala na své náklady.

4.2 Zrušení dotací

Nabízí se otázka, jak by se zachoval trh, pokud by dotace byly plošně zrušeny v celé EU. Pokud by evropský trh nebyl chráněn dovozovými cly, došlo by k navýšení dovozu z ostatních států světa a evropské zemědělství by postupně zaniklo. Státům EU by vzrostly náklady na údržbu krajiny a začaly by opět vlastníků vyplácet podporu na obdělávání pozemků.

V rámci družstva je jedinou možností zavést úsporná opatření. Na základě informací ekonoma družstva bylo vymezeno pár změn, které by zřejmě nastaly, pokud by Družstvo neobdrželo dotace, které nyní jsou kolem 24 mil. korun ročně viz Tab. 4.1 a 4.2.

Pro neblahou situaci na trhu by došlo ke zrušení krav s tržní produkcí mléka, která je stále v červených číslech v průměru 1,5 mil. Kč ročně. Pro krávy s tržní produkcí mléka družstvu byly poskytovány zprostředkovaně dotace přes vyrobené krmivo, ve výši cca 6 mil. Kč, tudíž by se nám navýšila ztráta na 7,5 mil Kč. Protože by zrušení bylo nutné, s tím spojené zvýšení nezaměstnanosti a rozhodnutí týkající se využití uvolněných prostorů po skotu.

V rostlinné výrobě by se musel změnit osevní postup a začaly by se pěstovat nejvýhodnější tržní plodiny, což je řepka, jarní ječmen a mák. Z krátkodobého hlediska to vypadá jako výborný nápad, ale z hlediska dlouhodobého se objeví mnoho negativních aspektů. Sníží se úrodnost půdy, neboť hlavním předpokladem pro úrodnost půdy, bez předpokladu hnojení umělými hnojivy, je správné střídání plodin a hnojení statkovými hnojivy. Střídat by se měly zlepšující a zhoršující plodiny, ozimy a jařiny nebo luskoviny a okopaniny v optimálním poměru. Při změně osevního postupu se může zdát, že se naskytnou potencionální úspory, ale z dlouhodobého hlediska je patrné, že pro udržení podobného hektarového výnosu bude nezbytné nakupovat a užívat větší dávky umělých hnojiv. Plodiny potřebují v různém poměru stálý odběr hlavních živin – dusíku, draslíku a fosforu - a aby půda byla ve stále dobré půdní síle, je zapotřebí dodat každoročně aspoň minimální výši živin, které rostlina spotřebuje. Lepší variantou by bylo dodat do půdy více, než kolik spotřebuje rostlina, aby se zlepšila půdní zásoba živin, především u fosforu a draslíku. Hnojení dusíkovými hnojivy je omezeno nitrátovou směrnicí. Spotřeba živin se počítá na výnos zrna a na objem celkové hmoty rostliny. Při zaorávání zbytků by se část prvků mohla dostat do půdy, nicméně se sláma v Družstvu užívá jako stelivo a živiny se dostávají do půdy formou hnoje, který je pro strukturu a vlastnosti půdy nejlepší, na rozdíl od průmyslových hnojiv, které dodávají pouze živiny. V případě snižování výnosu i za předpokladu zvyšování množství průmyslových hnojiv by bylo třeba zvážit ekonomickou efektivnost nebo půdu zatravnit. Jednou z mnoha možností pro zlepšení vlastností půdy je osít mezipločinou v září a zaorat v březnu.

Další možností je použít minimalizační technologii, tzn. bezorebné zpracování půdy, čímž by se teoreticky daly ušetřit finance. Tato technologie pomáhá urychlit práci a snížit spotřebu PHM, počet zaměstnanců, amortizaci strojů, aj. Negativem ovšem je, že by se musely nakoupit podrývací stroje, častější chemická likvidace plevelů a navýšila by se spotřeba prostředků na ochranu rostlin, protože semena plevelů by zůstala na povrchu, neboť se nezaorají a lépe klíčí. U bezorebné technologie se ovšem důkladně nezaorají posklizňové zbytky, tudíž by se navýšila spotřeba postřiků na houbové choroby. Při využití této možnosti je celkový výsledek při snižování nákladů nejasný a v krátkodobé době neefektivní.

Další možností je účelné využití lidské práce - traktoristy zaměstnat pouze v případě nutnosti v sezóně. Tímto by se na mzdových nákladech ušetřilo cca 400 000 Kč. Rizikem by mohlo být, že by v sezóně nebyli k dispozici. Zvýší

se nezaměstnanost a s tím spojené náklady na nezaměstnané (podpora v nezaměstnanosti a zdravotní pojištění), které ponese stát.

Je nutné zmínit, že družstvem vybudovaná bioplynová stanice pobírá hodinový zelený bonus, který v roce 2014 činil 8 658 tisíc Kč sloužící pro úhradu svých nákladů a splácení poskytnutého úvěru, kde splátka odpovídá výši odpisů. Bez tohoto hodinového zeleného bonusu by tudíž nebyly prostředky na splacení poskytnutého úvěru a Družstvo by zbankrotovalo.

Bez dotací i s uvedenými úsporami by Družstvo přežilo s problémy půl až jeden rok, než by dospělo k bankrotu. Další úvěry by banky neposkytly, takže by bylo otázkou času, kdy by banky Družstvo zlikvidovaly.

4.3 Přeměna Družstva

Kromě výše zmíněných návrhu je možné také provést celkovou restrukturalizaci družstva. Družstvo by se soustředilo pouze na rostlinnou výrobu s plodinami výše zmíněnými a živočišnou výrobu by začalo postupně rušit, přičemž Družstvo postupně tuto myšlenku začalo realizovat, neboť již vystavělo nový kravín místo původních tří menších.

Pro další snížení nákladů se nabízí možnost outsourcingu. Outsourcing spočívá v tom, že podnik vyčlení podpůrné činnosti, které poté nakupuje jako jednotlivé činnosti či vstupy ve vyšším stupni zpracování (nepěstování kukuřice a nákup již hotové siláže). Družstvo by mělo o outsourcingu uvažovat pouze v případě, že tím dosáhne snížení svých nákladů nebo posílí tržby. Krom zmíněných dvou položek se může pomocí outsourcingu docílit k zrychlení procesů, k soustředění na hlavní činnosti firmy, a to v zájmu její konkurenceschopnosti aj.

4.4 Náklady státu při ukončení činnosti družstva

Pokud by nastala likvidace Družstva, tak by se pozemky musely vrátit svým majitelům, kteří s nimi budou muset nějak naložit a postarat se o ně. Mohli by využít možnost a pronajmout je jiným zemědělům, ale za předpokladu žádného zájmu zůstane zemědělská půda ladem. V případě, že by nebyly majitelé schopni se o své pozemky starat, tak by nutnou práci na pozemcích zadávali specializovaným firmám, které by požadovaly profit. A opět přijdou na řadu dotace, které by i v tomto případě nepostradatelné.

Další možností se nabízí, že se o zemědělskou půdu postará stát, který by se ji pravděpodobně snažil prodat zahraničním zájemcům. Další možností by bylo, že by

stát půdu nechal zatravnit a vybral si jednu z několika možností zpracování travní hmoty. Finančně nejzajímavější je z těchto možností dodání senáže do bioplynových stanic, které jsou ale finančně náročné na provoz, takže bez dotací tržní ceny elektřiny by bioplynové stanice nebyly životaschopné. Jiná možnost se jeví v podobě mulčování nebo sečení.

Pojem mulčování znamená, že posečená rozdrčená hmota se bez žádného jiného užití nechá na místě. Mulč jako taková pomáhá zlepšit vláhové poměry v půdě, zabraňuje erozi, zvyšuje se obsah humusu při rozkladu organického mulče a plocha vypadá lépe. Pro tuto činnost je dostačující starší traktor a mulčovač v ceně cca 500 000 Kč. Spotřeba nafty cca 20 l/ha, tj. 600 Kč. Plat pracovníka by při výkonu traktoru 5 ha/h činil v průměru 100 Kč/h + odvody. Provozní náklady na 1 ha trvalých travních porostů a dvě sečení ročně činí 1 500 Kč/rok. Částka se zaokrouhlí směrem nahoru, kde se musí zahrnout i spotřebu PHM při dopravě na pole a plat pracovníka. Nejsou brány v úvahu opravy a odpisy strojů.

Sečení má mnoho uplatnění, lze vyrobit seno na prodej, na senáž nebo kompostování. K sečení je nutný traktor se silným výkonem a rotační žací lišta. Pro obracení sena lze použít traktor s nižším výkonem a obraceč sena. Seno shrne a slisuje do balíků traktor Zetor se shrnovačem píce Pöttinger. Sběr a odvoz provádí traktor se silným výkonem, např. CASE 240 pomocí sběracího vozu Pöttinger. V případě uskladnění sena je třeba pořídit mostový jeřáb v seníku, přičemž se cena takové starší techniky pohybuje kolem 2 mil. Kč. Suma spotřeby je samozřejmě vyšší, protože celkových úkonů je minimálně pět a jsou použity výkonově rozdílné traktory s také rozdílnou spotřebou. Spotřeba nafty se může pohybovat v průměru okolo 80 l/ha při použití traktorů s nižší výkonností. Na 1 ha spotřebujeme naftu za cca 2 400 Kč, kde se plat traktoristy pohybuje 100 Kč/h plus ZP a SP 34 Kč. Cena dopravy sena na uskladnění je v předpokladu ve výši 1 000 Kč/ha. Při výpočtu výnosu sena 4 t/ha při ceně 2 500 Kč/ t činí celková částka výnosů 10 000 Kč/ha. Cena není daná a mění se v rozmezí až 50 % podle výnosu sena v určeném roce.

Při kompostování travní hmoty je zapotřebí traktorové žací soupravy s výkonem cca 12 ha/h, traktoru se samosběracím návěsem a nakonec manipulátor - cena pořízení techniky se může předpokládat okolo 4 200 tisíc Kč. Kompostování spočívá v nahrnutí hmoty na řádky pomocí traktoru se shrnovačem, pak je třeba travní hmotu posbírat samosběracím vozem taženým traktorem a po naplnění přívěsu je tráva dopravena na místo uskladnění. Zde je během roku tráva pomocí manipulátoru

míchána a také provzdušňována další tři roky speciálními kompostéry. Pro zkvalitnění kompostu je třeba přidat do travní hmoty alespoň dvakrát za tři roky kvalitní vápenec. Cena se odvíjí dle množství zpracované hmoty, což je průměrně 2 000 Kč/m³. Kompost je surovina výrobně drahá a může se dodávat dále do obchodní sítě.

V dnešní době je pro návratnost daných investic nejvýhodnější výroba senáže pro bioplynové stanice, kterým senáž zajišťuje celkový provoz. Schéma prací je shodné s metodou kompostování, tj. sečení 650 Kč/ha, nahrnování 350 Kč/ha, sběr a odvoz 1 060 Kč/m, přidáme dusání do senážních jam 250 Kč/ha, suma těchto prací vychází na 2 250 Kč/ha. Je možnost, že dodavatel s odběratelem vytvoří smluvní dohodu ohledně prodeje pouze travní hmoty za předem dohodnutých podmínek a sklizeň řezačkou si s následným uskladněním povede ve vlastní režii majitel stanice, což by vedlo ke zvýšení nákladů o 1 500 Kč/ha.

Tab. 4.5 Náklady k úpravě travní hmoty

Náklady Kč/ha				
Typ úkonu	PHM za rok /ha	Mzda zaměstnance a pojištění	Ostatní	Celkem náklady na 1ha
Mulčování	1 200,-	60,-	440,-	1 700,-
Seno	6 000,-	660,-		6 660,-
Kompostování	4 000,-	134,-	4 000,-	8 134,-
Senáž BPS	4 500,-	250,-		4 750,-

Zdroj: vlastní zpracování

Z Tab. 4.5 vyplývají náklady, které by v roce 2016 musely být vynaloženy na jeden hektar zatravněné plochy při čtyřech způsobech využití. Při použití celkové výměry družstva 1 441 hektarů, která by byla zatravněna. Náklady při nejjednodušším úkonu mulčování, činily asi 2 450 tis. Kč, při úvaze pouze spotřeby PHM a mzdy. U sena je mzda zaměstnance větší, neboť se musí provést více operací a všechny je nutno zaplatit.

V neposlední řadě nelze při ukončení činnosti Družstva pominout razantní vliv na lidský faktor. Došlo by k nezaměstnanosti, neboť 50 nezaměstnaných není malé číslo. Za předpokladu, že si 15 % najde hned alespoň brigádně pracovní uplatnění. Dále 9 zaměstnanců, kteří by mohli jít na předčasný důchod i za předpokladu, že by měli sníženou výměru důchodu, což by byla zátěž pro stát evidentní. Snížila

by se s tím životní úroveň těchto lidí, protože by mohly přijít až o 1 000,- za každý rok předčasného odchodu. A ostatních 52 % tj. 26 pracovníků, zůstane nezaměstnaných. Průměrná hrubá mzda v družstvu odpovídá zhruba 24 000 Kč a z té se vypočítají dávky v nezaměstnanosti. Postupně se počet nezaměstnaných bude snižovat na základě nacházení práce, ale je pravděpodobné, že dané procento zůstane nezaměstnané dlouhodobě. V případě nezaměstnanosti delší, než na kterou je podle věku nárok, jsou připraveny dávky v hmotné nouzi nebo příspěvek na bydlení, což znamená pro stát další finanční výdaj.

V závěru lze říct, že hlavní část nákladů státu tvoří podpora v nezaměstnanosti a ušlý výběr z daní sociálního a zdravotního pojištění. Negativní vliv by měly mít snížené výdaje nezaměstnaných, které budou směřovat k nižšímu výběru přímých a nepřímých daní. Podpora v nezaměstnanosti se vyplácí až po skončení doby, která je ve výši odstupného a vymezuje se násobkem průměrného měsíčního výdělku, kterým byla uchazeči o zaměstnání vytyčena výše odstupného. Při určení této doby se vychází z výše odstupného.

Tab. 4. 6: Rozpočet nákladů nezaměstnaných

Počet zaměstnanců	Měsíce	Výpočet
9 předčasný důchod		$\emptyset$ před. důchod 9 000 Kč x $\emptyset$ 18 měsíců + ZP 200 000 = 2 625 500,-
41 nezaměstnaných	1. – 3. měsíc	není poskytována podpora – odstupné
26 nezaměstnaných	4. měsíc	$16\,552 * 0,65 = 10\,759,- * 26 = 279\,729,- + \text{ZP (6,5\%)} 18\,182,- = \mathbf{298\,921,-}$
20 nezaměstnaných	5. měsíc	$16\,552 * 0,65 = 10\,759,- * 20 = 215\,180,- + 13\,987,- = \mathbf{229\,167,-}$
15 nezaměstnaných	7. – 8. měsíc	$(16\,552 * 0,5) * 2 = 16\,552,- * 15 = 248\,280,- + 16\,138 = \mathbf{264\,418,-}$
10 nezaměstnaných	9. – 12. měsíc	$(16\,552 * 0,45) * 4 = 29\,794,- * 10 = 297\,940,- + 19\,366 = \mathbf{317\,306,-}$

Zdroj: vlastní zpracování

V Tab. 4.6 je znázorněno, jak velký vliv by na stát měla nezaměstnanost při skončení jednoho Družstva. Stát by na takové zatížení těžko hledal finance a musel by najít vhodné řešení. U posledních 10 nezaměstnaných lze předpokládat, že zůstane delší dobu příjemcem příspěvku v hmotné nouzi.

5 Závěr

Tématem bakalářské práce bylo zanalyzovat vliv dotací na hospodaření podniku. Určit do jaké míry je zemědělský podnik úspěšný s dotacemi a pokusit se určit schopnost hospodaření bez nich.

První je nutno vyhodnotit razantní změny, které Družstvo po dobu let mělo. Největší změnou v rostlinné výrobě družstva je klesající výměra brambor. Od roku 2009 klesla výměra o 25 % a vedení Družstva na rok 2015 plánuje další snížení na 10–15 ha. Důvodem je nízká tržní cena, zejména kvůli vstupu ČR do EU a volného evropského trhu se zemědělskými komoditami. Myslím si, že jediným řešením jsou dobře fungující dodavatelsko-odběratelské vztahy mezi výrobcem (pěstitelem) brambor a odběratelem.

Družstvo bylo v roce 2014 pro vysokou dojivost dojnic rentabilní. V tomto roce byla výkupní cena mléka nejvyšší za posledních 20 let, tudíž Družstvo mohlo ze vzniklého zisku nahradit ztrátu jinde. Podle předběžných výsledků za rok 2015 se cena mléka rapidně snížila z 9,37 Kč/l na 7,69 Kč/l, což je pro Družstvo velký problém, neboť výrobní cena mléka v družstvu činí 8,01 Kč/l – musí hledat, čím vzniklou ztrátu nahradí, což vzhledem k milionovým ztrátám není jednoduché.

Další významnou změnou pro Družstvo bylo zrušení chovu prasat, jelikož se nejednalo o rentabilní výrobu. Družstvo se soustředí už pouze na výkrm prasat, kdy prasata z větší části prodá konečnému spotřebiteli.

V praktické části bylo rozepsáno, jaké dotace Družstvo pobírá a vypočten poměr těchto dotací na výnosech. Dle výpočtů bylo jasné, že poměr dotací na výnosech družstva se orientuje do 20 % a kvůli zprovoznění BPS v roce 2014 téměř 30%. Při rozboru ukazatelů rentability aktiv, vlastního kapitálu a tržeb byl vždy ukazatel ROE větší než ukazatel ROA. Tato situace je výsledkem postačující ziskovosti, kterou Družstvo potřebuje, aby mohlo vzniklou zadluženost udržovat a hradit. Pokud by se jednalo o prostředí bez dotací a při stávajících výkupních cenách zemědělských komodit není přežití Družstva možné. HV by ani po snížení všech nákladu, které se vzaly v úvahu, nebylo možné vykazovat v kladných číslech.

Zprvu nutno říct, že existuje řada faktorů, které působí na efekt dotací – vnitřní i externí. Kupříkladu je možno od roku 2012 prodávat půdu zahraničním majitelům, a tím vzniká tlak na cenu půdy. Na zvyšování ceny půdy působí i investiční skupiny kupující půdu, které kromě jiného hledají další způsoby podnikání pro uplatnění

svých finančních prostředků. Tyto skupiny využívají zanikajících dlouhodobých smluv mezi vlastníkem a nájemcem půdy a snaží se menší zemědělce v nabídce přeplatit. Dalším velkým určujícím faktorem, který působí nátlak na české zemědělce od zahraničí je vzdálenost od hranic. Zájem o půdu je vysoký a má rostoucí charakter, právě kvůli SAPS. Důležité jsou i vazby spjaté s články obchodů, které se odrážejí na úspěšnosti hospodaření zemědělských podniků. Ceny zemědělských komodit mají tendenci stoupat, což má za následek nárůst vstupů – každoročně se jedná o desítky procent především u hnojiv, krmiv nebo osiv.

Důležitou a specifickou oblastí, o které je nutno se zmínit, je postavení vykazování a úlohu dotací ve vykazování a řízení podniku. Dotace jsou pouze finanční převod, lze je porovnat za určitou formu daru a nejsou předmětem daně z přidané hodnoty. Evidují se ve výnosech jako zdroj pro krytí aktiv a pohlíží se na ně jako na vlastní kapitál či externí zdroj. Dotace tudíž mají vypovídající schopnost družstva hospodařit s danými zdroji či disponibilními zdroji.

Závěrem je nutné zmínit, že závislost veškerých zemědělských podniků, ať již z českých nebo z jiných zemí EU, na dotacích a podporách je vysoká a stále roste, což není dobře. EU si tuto skutečnost uvědomuje, ale z politických důvodů nehodlá tento stávající problém řešit. EU si raději kryje své unijní trhy s vysokými cly pro komodity a potraviny ze třetích zemí, které díky tomu nejsou nijak konkurenceschopné. Mnoho lidí zastává názor, zda by nebylo lepší, neposkytovat dotace českým zemědělcům žádné. Pokud by se tak stalo, tak by většina stávajících podniků zkrachovala tak jako v devadesátých letech a ti zbylí by ztratili veškerou schopnost konkurence vůči ostatním státům. Nakonec by se musel o neobdělanou zemědělskou půdu postarat stát, který by se pro snížení výdajů, které by byly vysoké, snažil půdu prodat. Pokud by se jednalo o plošné zrušení dotací v celé EU, tak by se mohlo očekávat, že by se ceny potravin mnohem zvýšily a zcela určitě by muselo dojít ke státní kompenzaci. Dotace byly, jsou a zatím vždy budou východiskem pro zachování zemědělství v České republice.

Seznam použité literatury

Odborná kniha

- [1] DLUHOŠOVÁ, Dana a kol. *Finanční řízení a rozhodování podniku*. 3 vyd. Praha: EKOPRESS, s.r.o., 2010. 226 s. ISBN 978-80-86929-68-2.
- [2] Kontrola podmíněnosti: *Cross compliance: Průvodce zemědělce Kontrolou podmíněnosti platný pro rok 2015*. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2015. ISBN 9788074342080
- [3] KOVALÍKOVÁ, Hana. *Vnitřní směrnice pro podnikatele: o podmínkách provádění agroenvironmentálně - klimatických opatření*. 12 vyd. Olomouc: ANAG, 2015. ISBN 9788072639427.
- [4] *Metodika k provádění nařízení vlády č. 75/2015 Sb.: o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření*. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2015. ISBN 978-80-7434-203-5.
- [5] SÚKENÍKOVÁ, Andrea a kol. *Poradce 2016*. Český Těšín: Poradce, s.r.o, 2016. ISBN 1211-2437.

Článek v odborném časopise (periodiku) nebo ve sborníku z konference

- [6] Ministerstvo zemědělství. Zemědělský svaz ČR ve spolupráci s ČSÚ. *České zemědělství: V grafech a statistikách*. 30 s. Praha, 2011.
- [7] FANTYŠ, Martin. *Reforma Společné zemědělské politiky (SZP) 2014 – 2020 Materiál pro Národní konferenci o budoucnosti Společné zemědělské politiky 2014 – 2020*. Vydáno za podpory Programu rozvoje venkova. 27 s. 2012.
- [8] *Metodická příručka k novým podmínkám poskytování přímých plateb v roce 2015 v ČR* [online]. 2015 [cit. 2016-03-16]. 40 s. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/novinky/metodicka-prirucka-k-novym-podminkam.html>.
- [9] SEIFERTOVÁ, Eva. Odborný týdeník Zemědělec: *Evropské dotace do zemědělství*. 8 s. 11/2016.

Elektronické dokumenty a ostatní

- [10] BOHDALOVÁ, Marie. Účtování: Jasně a srozumitelně. *Účtování dotací* [online]. 2013 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.uctovani.net/clanek.php?t=Uctovani-dotaci&idc=127>
- [11] Business info: Oficiální portál pro podnikání a export. *Daň z přidané hodnoty* [online]. 2015 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z:

<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/dan-z-pridane-hodnoty-zakl-info-2007-dph-3529.html#dph1D>:

- [12] DĚRGEL, Martin. Účetní kavárna: Horké diskuse, čerstvé informace. *Dotace v účetnictví a daních z příjmů* [online]. 2011 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d35012v44647-dotace-v-ucetnictvi-a-danich-z-prijmu/?search_query
- [13] Dotace online: *Co to jsou granty a dotace?* [online]. [cit. 2015]. Dostupné z: <http://www.dotaceonline.cz/Page.aspx?SP=1181>
- [14] Dotace online: *Programovací období 2014 – 2020* [online]. [cit. 2015]. Dostupné z: <http://www.dotaceonline.cz/page.aspx?SP=ResourceCentre>
- [15] eAGRI: Dotace. *Struktura dotačních zdrojů*. [online]. 2015 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/?fullArticle=1>
- [16] eAGRI: Dotace. *Program rozvoje venkova 2014 - 2020*. [online]. 2015 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/>
- [17] eAGRI: Ministerstvo zemědělství. *Vznik, vývoj a reformy politika*. [online]. 2015 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/zahranicni-vztahy/cr-a-evropska-unie/spolecna-zemedelska-politika/vznik-vyvoj-a-reformy-spolecne/>
- [18] eAGRI: Ministerstvo zemědělství. *Společná politika EU po roce 2013*. [online]. 2013 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/zahranicni-vztahy/cr-a-evropska-unie/spolecna-zemedelska-politika/spolecna-zemedelska-politika-eu-po-roce/>
- [19] eAGRI: Dotace. *Národní doplňkové platby Top-up za rok 2012 jsou upraveny tzv. modulací*. [online]. 2013 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/narodni-doplňkove-platby-top-up-za-rok.html>
- [20] eAGRI: Dotace. *Národní dotace*. [online]. 2015 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/>

- [21] eAGRI. *Ministr zemědělství Marian Jurečka: Chystáme nové podpory do živočišné výroby.* [online]. 2016 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2016_x2016-04-27.html
- [22] HANZLOVÁ, Olga. Účetní kavárna: horké diskuse, čerstvé informace. *Dotace, granty a příspěvky poskytované nevýdělečným organizacím* [online]. 2004 [cit. 2016-05-04]. Dostupné z: <http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d8135v10788-dotace-granty-a-prispevky-poskytovane-nevydelecnym-organiz/>
- [23] KOČOVÁ, Miroslava. Daňři online: portál daňových poradců a profesionálů. *Dotace a granty v účetnictví podnikatelů* [online]. 2006 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d148v124-dotace-a-granty-v-ucetnictvi-podnikatelu/?search_query=
- [24] KÖNIGOVÁ, Lenka. Vás daňový poradce. *Dotace na pořízení dlouhodobého hmotného majetku* [online]. 2013 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.vasdanovyporadce.cz/dotace-na-porizeni-dlouhodobeho-majetku/>
- [25] Management mania. *Rentabilita tržeb (ROS – Return on Sales)* [online]. 2008 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/rentabilita-trzeb>
- [26] Management mania. *Rentabilita aktiv (ROA – Return on Assets)* [online]. 2008 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/rentabilita-aktiv>
- [27] Management mania. *Rentabilita vlastního kapitálu (ROE – Return on Equity).* [online]. 2008 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/rentabilita-vlastniho-kapitalu>
- [28] MALENICKÁ, Iva. *Dotace v zemědělském podniku, jejich úloha a vliv na strukturu a výsledek hospodaření, účetní a daňové souvislosti.* České Budějovice, 2013. Diplomová práce. Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích. Fakulta ekonomická, katedra účetnictví a financí.
- [29] MELICHAR, Radek. *Ministr zemědělství Jurečka: Zemědělce letos podpoříme více než 53 miliardami korun.* EAGRI [online]. 2015 [cit. 2016-05-04]. Dostupné

z: http://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2015_ministr-zemedelstvi-jurecka-zemedelce.html

- [30] Ministerstvo pro místní rozvoj: Evropské strukturální a investiční fondy. *SAPARD* [online]. [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Historie-regionalni-politiky-EU-v-Ceske-republice/Predvstupni-nastroje/SAPARD>
- [31] Ministerstvo pro místní rozvoj: Evropské strukturální a investiční fondy. *ISPA* [online]. [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Historie-regionalni-politiky-EU-v-Ceske-republice/Predvstupni-nastroje/ISPA>
- [32] Ministerstvo pro místní rozvoj: Evropské strukturální a investiční fondy. *Phare* [online]. [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Historie-regionalni-politiky-EU-v-Ceske-republice/Predvstupni-nastroje/Phare>
- [33] Ministerstvo zemědělství. *Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2016: Na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů* [online]. [cit. 2016-04-29]. 143 s. Dostupné z: https://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fnarodni_dotace%2Fnarodni_dotace%2F1453129771107%2F1453296402584.pdf
- [34] MORÁVEK, Zdeněk. Daňáři online: portál daňových poradců a profesionálů. *Dotace v daních u podnikatelských subjektů* [online]. 2010 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d10298v13206-dotace-v-danich-u-podnikatelskych-subjektu/>
- [35] Nazeleno.cz: Chytrá řešení pro každého. *Rentabilita tržeb (ROS – Return on Sales)* [online]. [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/rentabilita-trzeb>

- [36] Objective Source E-Learning. *BSE a CJD* [online]. 2002 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: http://www.osel.cz/140-bse-a-cjd.html?typ=odpoved&id_prispevku=130967
- [37] ODBOR ZAHRANIČNĚ OBCHODNÍ SPOUPRÁCE. EAGRI: Ministerstvo zemědělství. *Vývozní subvence v ČR*. [online]. 2015 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/zahranicni-vztahy/agrarni-zahranicni-obchod/vyvozni-subvence-v-cr.html>
- [38] Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond. *O společnosti* [online]. [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <https://www.pgrlf.cz/o-spolecnosti/>
- [39] SKOLEK, Tomáš. Finance. *K získání dotace z EU musíte být v balíku*. [online]. 2008 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/159751-k-ziskani-dotace-z-eu-musite-byt-v-baliku/>
- [40] Státní zemědělský investiční fond. *SAPARD* [online]. [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/sapard>
- [41] Státní zemědělský investiční fond. *Intervenční nákup obilovin* [online]. [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/intervencni-nakup-obilovin>
- [42] Státní zemědělský investiční fond. *Národní dotace* [online]. [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/narodni-dotace>
- [43] Státní zemědělský investiční fond. *Přímé platby* [online]. [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/prime-platby>
- [44] Státní zemědělský investiční fond. *SAPS* [online]. [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/saps>
- [45] Státní zemědělský investiční fond. *Program rozvoje venkova 2014 - 2020* [online]. 2015. [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.szif.cz/cs/prv2014>
- [46] Státní zemědělský investiční fond. *Horizontální plán rozvoje venkova* [online]. [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/hrdp>

- [47] Státní zemědělský investiční fond. *Horizontální plán rozvoje venkova* [online]. [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/vyvozni-subvence-pro-mleko-a-mlecne-vyrobyky#>
- [48] SVOBODOVÁ, Hana. Socioekonomické geografie ČR. *Zemědělství, lesnictví a rybolov: Stav a vývoj zemědělství ČR před rokem 1989*. [online]. 2008 [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pdf/js13/geograf/web/pages/04-zemedelstvi-lesnictvi-rybolov.html>

Seznam zkratk

a. s. – akciová společnost
BPS – Bioplynová stanice
BSE – Nemoc šílených krav
BÚ – Bankovní úvěr
CP – Cenný papír
ČEZ – České energetické závody
DE – Daňová evidence
DFM – Dlouhodobý finanční majetek
DHM – Dlouhodobý hmotný majetek
DNH – Dlouhodobý nehmotný majetek
DPH – Daň z přidané hodnoty
EAFRD – Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EAGF – Evropský zemědělský záruční fond
EAGGF – Evropský zemědělský podpůrní a záruční fond
EAT – Čistý zisk (po zdanění)
EBIT – Zisk před zdaněním a úroky
EBT – Zisk před zdaněním
EU LSIF – The Life Science Investment Fund
FVE - Fotovoltaická elektrárna
HRDP – Horizontální plán rozvoje venkova
IACS – Integrovaný a kontrolní systém
IAS – Mezinárodní účetní standardy
INTERREG – Program podpory konkrétních projektů spolupráce přesahující státní hranice na vnitřních hranicích
ISPA – Nástroj předvstupních strukturálních politik
JZD – Jednotné zemědělské družstvo
kWp – Kilowatt peak
LFA – Méně příznivá oblast
LPIS – Systém evidence užívání půdy pro zemědělské dotace
Mze – Ministerstvo zemědělství
OTE, a. s. – Operátor trhu s elektřinou, akciová společnost
PC – Pořizovací cena
PGRLF – Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond

PHARE – Polsko a Holandsko – pomoc hospodářské restrukturalizace
PHM – Pohonné hmoty a maziva
PPF – Program of priestly formation
PRV – Program rozvoje venkova
q – metrický cent
ROA – Rentabilita aktiv
ROE – Rentabilita vlastního kapitálu
ROS – Rentabilita tržeb
RV – Rostlinná výroba
SAPARD – Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova
SAPS – Jednotná platba na plachu
SP – Sociální pojištění
SR – Státní rozpočet
s. r. o. – společnost s ručením omezením
SZIF – Státní zemědělský intervenční fond
SZP EU – Společná zemědělská politika Evropské Unie
UCT - Účetnictví
ÚJ – Účetní jednotka
VH – Výsledek hospodaření
VZZ – Výkaz zisku a ztrát
ZOD – Zemědělské a obchodní družstvo
ZP – Zdravotní pojištění
ŽV – živočišná výroba

Prohlášení o využití výsledku bakalářské práce.

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 6. 5. 2016

.....*Daniela Řehounková*.....
Daniela Řehounková

Seznam příloh

Příloha č. 1: VZZ družstva ZOD SLEZSKÁ DUBINA k 31.12 2014